

చందమామ

పిల్లల మాసపత్రిక

5TH SEPT. '47

6
25

CHANDAMAMA

Chandamama Sept. '47

Photo by M. Ramakrishna

అబ్బ! ఎంతబరువు!

స్వీకృత సంతానం సహజమైన కార్తిక

దానిని సఫలత నాంధిస్తుంది*

లోధ అంతటా దారుగును

శ్రీ సర్వకుటీరం అమితాద్.
మదరాస్

సంతానం

తెలుగు వారపత్రిక

ఆంధ్రదేశానికి సంబంధించిన సమగ్రవార్తలను వారం వారం ప్రకటించి తద్వారా ఆంధ్రజాతిని ఐక్యపరిచే ఆశయంతో సంచారి సెప్టెంబరులో వెలువడుతుంది. వేడివేడి వార్తలను మాకు అందించి ఆంధ్రసోదరులు మా ఉద్యమానికి సహకారం ఇవ్వాలని మా ప్రార్థన.

ఆ ఫీసు:

భరణీవారి

రత్నమాల

భానుమతి.. సె. యస్. త్రి
డాక్టర్ సుబ్బారావు.. ఆరణి
నాగేశ్వరావు.. హేమలత...

Studios. NEWTONE

Direction. RAMAKRISHNA. Story Dialogues & Songs SAMUDRALA. Music. SUBBARAMAN
Dances. V. RAGHAVIAH

BHARANI PICTURES, T. Nagar, MADRAS.

WE
WANT OF
STAR OF
INDIA!
PENCILS

For Work
On The 1st

AVAILABLE FROM ALL DEALERS

MADRAS PENCIL FACTORY-MADRAS

మదరాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ :: మదరాస్

చ దు వు క్కో ం డి

ఒక్కమాట	 6	గుగ్గిళ్ళ పాటలు	 34
కాకమ్మక్క కథ	 7	నవ్వితే నవరత్నాలు	 37
విఘ్నేశ్వర ప్రార్థన	 11	తలలేని బంగ్రోతు	 42
చందమామ ఆత్మకథ	 12	మరదలు మర్యాద	 45
బండరాముడు	 15	బు డ త డు	 46
పొట్టిపిచిక కథ	 19	తెనాలి రామలింగం	 49
జాతీయ పతాక	 24	జోలపాటలు	 52
నమస్కారము	 27	వేలం వెట్టికథ	 54
నక్కబావ	 30	బాబు రాజేంద్రప్రసాద్	 57

ఇంకా, ఇంకా, ఎన్నో !

సాలు చందా
5-0-0

చందమామ

వి డి ప్ర తి
0-6-0

పిల్లల మా స ప త్రి క

చందమామలో పిల్లల రచనలూ, పిల్లల ఫొటోలూ ప్రకటిస్తాము. చక్కని ఫొటోలు కార్డు సైజులో తీయించి 0.0-9 బిళ్ళతో పంపాలి. ఫొటో ప్రకటిస్తే ఉంచుకుంటాము. లేకపోతే తిప్పివంపుతాము. అచ్చు పడని రచనలు తిరిగి కావాలంటే కనరుమీద తమ అడ్రసు రాసుకుని బిళ్ళ అంటించి, వ్యాసంతోపాటే మాకు పంపాలి. లేకపోతే మేము తిప్పి వంపలేము. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు పెంచి లాభముండదు. ఈ విషయాలు ముఖ్యంగా గమనించి మాకు నహాయనడమని మా ప్రార్థన.

ఆ ఫీ సు :

37, ఆచారప్పన్ వీధి : మద్రాసు 1

సంచాలన : చక్రపాణి

సంపుట 1

5 సెప్టెంబరు 1947

సంచిక 3

తెలుగు బిడ్డలారా !

మొన్న ఆగస్టు పదిహేను తారీఖున మీరు అంతా కలిసి స్వాతంత్ర్యోత్సవాలు చేసుకున్నారు. ఆడుకున్నారు ; పాడుకున్నారు; ఆనందంతో, ఉత్సాహంతో జాతీయజెండా పుచ్చుకుని ఊరేగినారు !

అయితే అల్లుళ్ళూ, కోడళ్ళూ ! మీకు బానిసత్వమంటే ఏమిటో, దాస్యమంటే ఏమిటో, ఏమీ తెలిసి ఉండదు. మీ అన్నలు, మీ నాన్నలు, మీ తాతలు, మీ అక్కలు, మీ అమ్మలు, మీ అవ్వలు ఎంతోమంది ఎన్నో కష్టాలుపడి, బాధలకు వోళ్ళి, దెబ్బలుతిని, ప్రాణాలు అర్పించి ఈ స్వాతంత్ర్యాన్ని మీకుగాను సంపాదించి పెట్టారు ! ఇక దీన్ని కాపాడుకునే భారం మీమీద ఉంది. కాబట్టి ప్రతివారూ దేశంకోసం ప్రాణం తృణప్రాయంగా అర్పించటానికి ప్రతిజ్ఞ పూనాలి.

పాపలూ ! ఈ తెలుగుగడ్డ మీది. ఇదివరకు దీన్ని ఎందరో పరరాజులు ఆక్రమించారు. ఇక ముందు అలా జరగకుండా ఈ తెలుగుగడ్డను రక్షించుకోండి. ఆనాడే మీరునిజమైన తెలుగుబిడ్డలు.

***** చందమామ *****

ఒక్క మాట

[ఉమాదేవి]

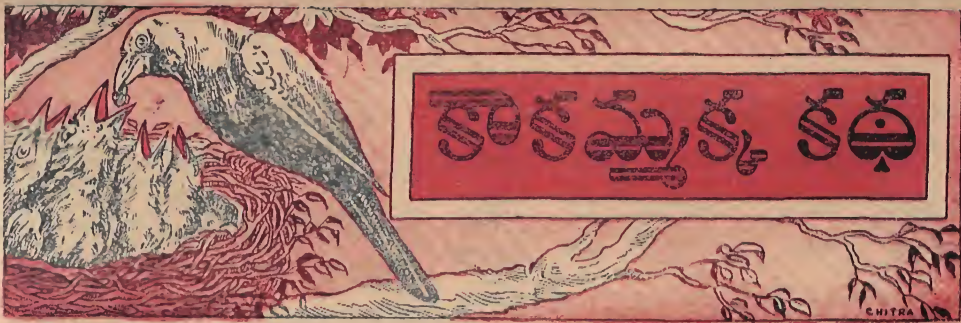
ఎందాక యిట్టే ఓ, చందమామయ్య
మబ్బు గుట్టానైక్కి పారిపోతావు!

నీతోడ నన్నురా నిచ్చినావంటే
అమ్మ నాకిచ్చినా అప్పచ్చులన్ని
దారిబత్తెముగ తెస్తాను నావెంట.

కలువత్త నాకెన్నో కదలు చెప్పింది
కదలు చెప్పుకుంటు కదలిపోదాము.

మాఅన్నయిచ్చేడు మరబొమ్మలెన్నో
గిరగిరా తిరిగేటి కీలుగుట్టాన్ని
నాన్నగారిచ్చేరు మొన్న పండుగకు
ఈ బొమ్మలన్ని నీ కిచ్చివేస్తాను
నీతోడ నన్నురా నిచ్చినావంటే

చరచరా పొయ్యావు చందమామయ్య
చెవిపడ్డదా నేను చెప్పేటిమాట!

మనుషులకున్నట్టు కాకులకు అన్న చింతలేదు. అవి ఏదోవిధంగా పొట్ట నింపుకుంటాయి. ఈ పదార్థం అరుగు తుండా, అరగదా అనే విచారంకూడా వాటి కుండదు. ఒకనాడు పాపమెళ్లో ఉండే గాజుపూసలపేరు తెగి గాజు పూసలు కిందపడి దొర్లాయి. పక్కనే ఉండి చూస్తున్న కాకమ్మక్క చటుక్కున ఒకపూస అందుకుని ఎడంగా వెళ్ళి మింగేసింది. ఆ తరవాత కాకమ్మక్క అజీర్తితో చాలా బాధపడింది. ఆ విధంగానే ఒక రోజు కాకిబావ పిల్లలాడుకుంటున్న గోలీ ఒకటి కాజేసి మింగాడు. వాతపైత్యంతో బాధపడ్డాడు. అయితే కాకులు మందులూ మాకులూ అవసరం లేకుండానే ఇటువంటి రోగాలు పోగొట్టుకుంటాయి.

మరొకరోజు కాకమ్మక్క నరస మ్మత్తగారి వంటింటోనుంచి చిటికెడు ఎర్రకారం కాజేసి తిన్నది. కాకమ్మక్క కళ్ళూ నోరూ భగ్గున మండాాయి. “దీని నోరుపడా, డబ్బాలమీద సరిగా మూత లై నా పెట్టుకోదేం?” అని కాకమ్మక్క నరసమ్మత్తని తిట్టుకుంది. కాని తిండి విషయంలో ఇటువంటి తిప్పలు కాకులకు పరిపాటే.

కాకులు సమస్తమైన వస్తువులూ తినటమే కాక, వాటిని అనేక రకాల చోట్ల సంపాదించు కుంటాయి. ఆస్పత్రులూ, కసాయి దుకాణాలూ, మార్కెట్లూ, సత్రాలూ, వీధులూ, పెరళ్ళూ, మధ్యాన్నం వేళల భోజన సమయాల్లో ఆఫీసులూ, ఫాక్టరీలూ—ఎక్కడ పడితే అక్కడ, జనసంచారం ఉన్నచోటనల్లా కాకి తిండి సంపాదించుకుంటుంది.

అఖరుకు రైలు స్టేషన్లోనూ, రైలుపెట్టె
లోనూ కూడా కాకులు తిండి సంపా
దించుకో గలవు. విమానాల్లోనూ స్టీమర్ల
లోనూ కాకికి గడవదేమో కాని మిగతా
అన్నిచోట్లా నిక్షేపంగా జరిగి పోతుంది.

పట్నంలో కుప్పమ్మ అనే ఆడ
మనిషి ఉంది. ఆవిడ ప్రతిరోజూ
మిట్టమధ్యాన్నంవేళ ఫాక్టరీకూలీలకి
భోజనాలు తెస్తుంది. కూలీల ఇళ్ళకు
పోయి, వాళ్ల భోజనం మూటలన్నీ
పోగు చేసుకుని, ఒక తట్టలో పెట్టు
కుని, ఆ తట్ట నెత్తిమీద ఒయ్య
రంగా నిలబెట్టి ఫాక్టరీకి ఎండలో
పడి బయల్దేరుతుంది.

మన కాకమ్మక్క కుప్పమ్మ
నెరుగును. కుప్పమ్మ తట్టలో తిండి
పదార్థాలంటాయనీ కాకమ్మక్క
ఎరుగును. అందుచేత ఒక రోజు
కాకమ్మక్క కుప్పమ్మ వెంట
పడింది. మెల్లిగా తట్టమీద వాలి
అందులో ఏమేమి ఉన్నాయో పరీక్ష
చేసింది. ఒకగుడ్డ మూటలోనుంచి
అప్పడం ఒకటి తొంగిచూస్తున్నది.
కాకమ్మక్క అప్పడం ముక్క
విరిచి రుచి చూసింది. ఇంతలో
మరోమూటలో మాంసంగారె కని
పించింది. అది మూటలో దాక్కుని
బయటికి కొద్దిగా కనిపిస్తున్నది.

చందమామ! ❀❀❀❀❀❀❀

గట్టిగా లాగితే
తప్ప అది బయ
టికి రాదు. అందు
కని కాకమ్మక్క

కాళ్లుతన్ని పట్టి ముక్కుతో గారెనుగట్టిగా
వట్టుకుని ఒక్కగుంజు గుంజింది. ఇంకే
ముందీ? కుప్పమ్మ తట్ట కాస్తా దడబడా
కిందపడింది. మూటలన్నీ రోడ్డుమీద
చెల్లా చెదరుగా పడిపోయాయి.

కాకమ్మక్క రివ్వున ఎగిరి ఒక
చెట్టుమీద కూర్చుంది. కుప్పమ్మ
కాకమ్మక్కని తిట్లు శాపనార్థాలూ
పెట్టసాగింది. “ఈ కాకి పడిచావా!
దీనిశార్థం పిల్లులికి పెట్టా! దీన్ని ఉండే
లుతో కొట్టా!” అని ఎత్తుకుంది
కుప్పమ్మ. కాకపోయినా కుప్పమ్మ కేం
పొయ్యేకాలం? తట్ట నెత్తిన అంత
వాయారంగా పెట్టుకు నడవకపోతే
ఒక చేత్తో పట్టుకోకూడదూ? మధ్య,
పాపం, కాకమ్మక్కేం చేసిందీ? అన్ని
మూటలూ రోడ్డుమీద పడిపోతే కాక
మ్మక్కకేం వారిగిందీ?

అయితే ఈ విధంగా తిట్లు తినటం
కాకులకు పరిపాచే. పైకి తిట్టేతిట్లు

గాలికెగిరి పోతాయి. అందుచేత కాకులు
లక్ష్యం చెయ్యవు. వాటివనేదో అవి
చూసుకుంటాయి. అంతే. కాకమ్మక్క
గారె సంపాదించుకుంది. ఇక కుప్పమ్మ
ఏమని ఏం లాభం?

కాకమ్మక్క మరోసారి ఇంతకన్నా భలేతమాషా చేసింది. వీధివెంట ఒక కోమటి తినుబండారాలమ్మతూ వస్తాడు. వాటిని తట్టలో పెట్టుకుని, తట్ట మీద తీగెలతడిక ఒకటి అడ్డంపెట్టి, తట్ట నెత్తిన పెట్టుకుని, కర్ర ఒకటి దానిమీదిగా ఆడిస్తూ చిన్న పాట పాడుతూ వస్తాడు కోమటి.

“గారెలు, మసాలా వడలు,

చక్కిలాలు, పప్పుండలూ వోయ్!”

కోమటి యుక్తికలవాడు. కాకులను చేరనివ్వడు. తట్టమీద తీగెలతడిక కప్పాడు, చేతిలో కర్ర పట్టాడు. కాని కాకమ్మక్క ఇంకా యుక్తికలది. తన తోటి కాకిని కోమటి మీదికి పంపకం చేసింది. కాకమ్మక్క స్నేహితురాలు కోమటి చంకకిందిగా ఎగురుతూ పోయింది. దాన్ని భయపెట్టటానికి కోమటి కర్ర దించాడు. ఇంతలో కాకమ్మక్క కోమటి తట్టమీది తీగెలతడిక

ముక్కున కరుచుకుని పారిపోయింది.

కోమటి తట్టను పక్కఇంటి అరుగు మీద పెట్టి అక్కడ పడుకుని ఉన్న తాతను చూస్తుండమని కాకమ్మక్క వెంట పరిగెత్తాడు. కాకమ్మక్క దూరంగా వెళ్లి తీగెలతడిక పారేసి చప్పున అరుగుమీద తట్ట దగ్గిరికి తిరిగి వచ్చింది. ఒక పప్పుండ భోంచేసింది. మసాలా వడలన్నీ చిందర వందర చేసింది. ఒక చక్కిలం పట్టుకుని నిష్క్రమించింది.

కోమటి తిరిగివచ్చి తన తట్ట తారు మార్తె ఉండటం చూసి ముసలి తాత చేసిన పనేననుకున్నాడు. తాతకూ కోమటికీ మాటలు పెరిగి పోట్లాట కిందికి దిగింది. చుట్టుపక్కల వాళ్లంతా పోగై పోట్లాట బాగా రెచ్చగొట్టారు. మనుషులు పోట్లాడుకుంటే కాకమ్మ సొమ్మేం పోయిందీ? మనుషులు పోట్లాడితే కాకికే లాభం.

వివేకశ్వర ప్రార్థన

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్,
ప్రసన్న వదనంధ్యాయే త్వర్వవిఘ్నాప శాంతయే.
సుముఖశైచ్చికదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణికః,
లంబోదరశ్చవికటో విఘ్నరాజో వినాయకః.
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః,
వక్రతుండ స్ఫూర్పకర్ణ హేరంబ స్కుంధపూర్వజః.
షోడశైతాని నామాని యః పఠేచ్ఛణ్ణయాదపి,
విద్యాధంభే వివాహేచ ప్రవేశే నిర్గమే తథా.
సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్య నజాయతే.

తుండము నేకదంతమును తోరపుబొజ్జయు వానుహస్తమున్
మెండుగ మ్రోయుగజ్జెలును మెల్లనిచూపుల మందహాసమున్
కొండొక గుఱ్ఱరూపమున కొరినవిద్యలకెల్ల నొజ్జయై
యుండెడు పార్వతీ తనయ ఓయి గణాధిప నీకు మ్రొక్కెదన్.

నా ఆత్మ కథ

చందమామ

కథకు కాళ్లు, ముంతకు చెవులు ఉంటే. నాకు అంటగడుతున్న నిందలు, పుక్కిటి పురాణాలు కూడా నిజమే. నా మీద లేనిపోని అపనిందలు కొన్ని వేశారు. అవి నిజమైనవైతే నేను చెప్పకుండా దాచాలి. అవి నిజంకావు. అందువల్ల ఆ అపనిందల్లో ఒకదాన్ని గూర్చి మీకు చెబుతాను.

ముఖ్యంగా వినాయకచవితి కథ తీసుకోండి. ఆనాడు వినాయకుణ్ణి పూజించకుండా నాముఖంచూస్తే నిందలు వస్తాయట. వినాయకుని పూజిస్తే పూజించవలసిందే. దానికి ఎవరు కాదంటారు? కాని అతన్ని పూజించక పోవటానికి, నాడు నన్ను చూస్తే నింద రావటానికి సంబంధమేమిటి?

“కాదు సంబంధం ఉంది. ఆనాడు వినాయకపూజ చేయకుండా నీముఖం చూడటంవల్లనే నింద వచ్చింది”, అని

కొంతమంది పౌరాణికులు అంటారు. వారు చెప్పే కథ కూడా నేనే చెప్పి వేస్తాను.

సత్రాజిత్తు సూర్యుని మెప్పించి శమంతకమణి పొందాడు. దాని కొంత అంతాయితా కాదు. రెండో సూర్యుడులాగా ఉంటుంది. అంతే కాదు. రోజుకు ఎనిమిది బారువుల బంగారం ఇస్తుంది. కృష్ణుడు తన కామణియిమ్మని సత్రాజిత్తును అడిగాడు. అతడు వల్ల కాదంటే వల్ల కాదన్నాడు. కృష్ణుడు అడిగిన కొన్ని నాళ్లకు సత్రాజిత్తు తమ్ముడైన ప్రసేనుడు శమంతకమణిని మెళ్లొవ్వేసుకొని వేటకు వెళ్లాడు.

అడవిలో ఒక సింహం అకస్మాత్తుగా వచ్చి అతన్ని చంపి ఆమణిని నోట కరచుకొని వెళ్లబోతూవుంది. ఇంతలో జాంబవంతుడు ఆమణిని చూచి ఆశపడ్డాడు. వెంటనే సింహాన్ని చంపి మణిని పట్టుకొనిపోయి గుహలో తన బిడ్డల ఉయ్యాలతోట్టి కట్టాడు.

ఈ సంగతి ఈవార్త మెల్లగా కృష్ణునికిచేరింది. ఈ అపనింద పోగొట్టు తెలియని సత్రా కోటానికి అతడు మణికోసం బయలుదేరాడు. అడవిలో జిత్తుకు అను ప్రసేనుని శవం కనిపించింది. ఆప్రక్కనే సింహంకాలి నెత్తురు మానంకలిగింది. జాడలు కనిపించాయి. వాటినిబట్టి పోగాపోగా ఒక గుహ “కృష్ణుడు మణి యిమ్మని అడి గాడు. అడిగి ఎన్నో రోజులు కాలేదు. తమ్ముడు కనిపించటం లేదు. మణి కని పించటం లేదు. ఇది తప్పక కృష్ణుడి పనే కావాలి,” అను కొన్నాడు. అను కొన్నవాడుఊరు కోవచ్చునా. నలు గురైదుగురు దగ్గర ఆ కాస్త అనుమానం వెళ్ల బెట్టాడు.

ముందు సింహం చచ్చిపడి ఉంది. కృష్ణుడు ఆ చుట్టుపట్లు పరిశీలించి చూచాడు. గుహలోనుంచి కాంతి సన్నసన్నగా బయటికి కనిపించింది.

అతడు నదురు బెదురు లేకుండా తిన్నగా గుహలోకి ఒంటరిగా వెళ్లాడు. అలా లోపలికివెళ్లగావెళ్లగా పెద్ద గది, ఉయ్యాల, దానిపైన వ్రేలాడుతున్న మణి కనిపించాయి. అతడు మణి తీసు కోగానే ఉయ్యాలతోట్టలోని పాప కెప్పు మని అరిచింది.

జాంబవంతుడు వచ్చి “ఎవడురా వాడు! పాపడి ఆటవస్తువు కాజేస్తున్నాడు,” అంటూ ఒక్కగుద్దుగుద్దాడు. దానితో యిరువురికి యుద్ధం ప్రారంభమైంది. ఆ పిడిగుద్దులమోతకు గుహ దద్దరిల్లింది. ఇలా యిరవై ఎనిమిది రోజులు యుద్ధం జరిగింది. జాంబవంతుడు అలిసిపోయాడు. అతనికి రామ చంద్రుడు జ్ఞాపకం వచ్చాడు. యుద్ధం మానివేసి ప్రార్థన మొదలుపెట్టాడు. కృష్ణుడు నవ్వుతు నిలబడ్డాడు. అప్పటికి అతనికి తెలిసివచ్చింది, కృష్ణుడు రామ చంద్రమూర్తి అవతారమని. జాంబవంతుడు ఎరుగక చేసిన తన తప్పు

మన్నించవలసినదని వేడుకొన్నాడు. శమంతకమణిని, కూతురైన జాంబవతిని కృష్ణునికి సమర్పించాడు.

జాంబవతీ శమంతక మణులతో కృష్ణుడు ద్వారకకు వెళ్ళాడు. సత్రాజిత్తునుపిలిపించి జరిగినకథచెప్పి మణి యిచ్చివేశాడు. లేనిపోని అపనింద వేపి నందుకు సత్రాజిత్తు నొచ్చుకొని ఆ మణిని, తనకూతురైన సత్యభామను కృష్ణునకు ఇచ్చివేశాడు. నాటినుంచి కృష్ణుడు చెబుతూవచ్చాడు. తన తప్పు లేదట. తన మామ తప్పు లేదట.

చవితినాడు నాముఖం చూడటంవల్ల తనకు అపనింద వచ్చిందట. ఇది ఏమి న్యాయమో మీరే చెప్పండి! మామ, అల్లుడు సరిగా ఉండాలి. మధ్యబయటి వాళ్లు అల్లరిపడాలి. అసలు కృష్ణుడు ఎలాంటివాడో మీకు తెలుసుగా. బమ్మిని తిమ్మిని, తిమ్మిని బమ్మిని చేసేవాడు. అలాంటివాడిమాట నమ్మి నాకు అపనిందకట్టటం చాల అన్యాయం. అసలు కృష్ణుడు అలా చేయటానికి కూడ చాల కారణాలున్నాయి. చదువుకుని పెద్దవాళ్ళయిన తరవాత నిజం మీకే తెలుస్తుంది.

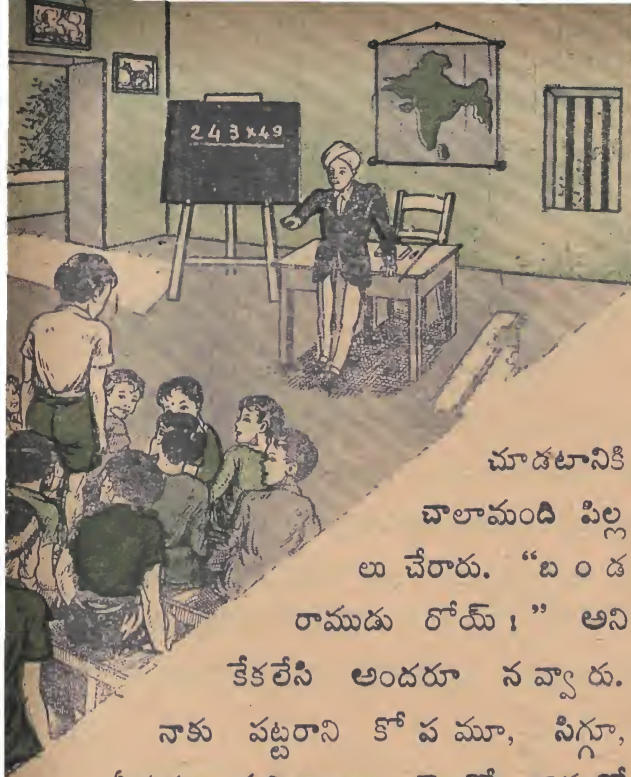
ఒకబోక్లాసు పాసయి రెండోక్లాసులోకి ఎట్లా వచ్చానో నాకే తెలీదు. మా క్లాసు మేష్టారు చెప్పేదాకా నాన్నకూడా ఈ మాట నమ్మాలా. బడి తెరిచిన రోజు పెందలాడే వెళ్ళి నేను రెండోక్లాసులో కూర్చున్నా. నామీద ఎక్కి మామిడి కాయలు కోశాడే, ఆ గోపిగాడు నేను కూర్చున్న క్లాసులోకి వచ్చాడు. బెంచి మీద కూర్చున్న నన్ను చూశాడు. గోపి గాడు అయిదో క్లాసుమీద రెండో దండయాత్ర చేయబోతున్న సంగతి బడిపిల్లలందరికీ అదివరకే తెలిసి పోయింది. ఎట్లాగయినా నేను పాసయిన వాణ్ణి, వాడు తప్పినవాడూనూ. అందు కని గోపిగాడివంక గర్వంగాచూశా.

గోపిగాడు గొప్పగా చేతులు పంట్లాము జేబుల్లోపెట్టుకుని, “ఈ క్లాసు లోకివచ్చి ఏమని కూర్చున్నావురా :

ఎవడ్రా నిన్ను పాసుచేసిందీ?” అని అడిగాడు. వాడిపంట్లాము చూస్తే నాకు నవ్వాచ్చింది. అది వాడిదికాదు. వాడి అన్నదో, వాడి బాబుదో అయి ఉంటుంది. అందుకనే అంత వాదులుగా ఉంది.

“నేను పాసయానని మా మేష్టారు చెప్పారే,” అన్నా.

“ఏడిచావులే. రైటర్నడిగి కనుక్కునేదాకా నిన్నీక్లాసులో కూచో నివ్వను. పద బయటికి,” అంటూ ఆ దుర్మార్గుడు నన్ను బెంచిమీదినుంచి లాగాడు. వాడు బయటికి పొమ్మంటే నేనుపోతానా ఏమిటి? చచ్చినా పోనన్నా. గోపిగాడు మోటుసరసానికి దిగాడు. నన్ను బెంచిమీదినుంచి కిందికిలాగి బయటి వరండాలోకి జరజరా ఈడ్చుకు పోయి అక్కడ వదిలేశాడు. ఈతమాషా

చూడటానికి
చాలామంది పిల్ల
లు చేరారు. “బండ్
రాముడు రోయ్!” అని

కేకలేసి అందరూ నవ్వారు.

నాకు పట్టరాని కోపమూ, సిగ్గు,
ఏడుపు కలిగాయి. రెండో క్లాసులో
శుభమా అని అడుగుపెడుతూనే ఇంత
అవమానమా? ఏమయినా సరే, నాప్రాణం
పోయినాసరే, గోపిగాడి అంతు కనుక్కో-
వాలని నిశ్చయించుకున్నా.

మా రెండోక్లాసుకు కొత్త మేష్టార్ని
వేశారు. ఆయనపేరు శృంగారం. ఆయన
సూటూ, బూటూ వేసుకుని నీటుగా సీమనుంచి
అప్పుడే దిగివచ్చిన దొరగారల్లే బడికి తయారయేవాడు. ఆయనకు ఇరవై యేళ్లుంటాయి.
చిన్నక్లాసు మేష్టర్లెవరూ ఇన్ని పోకులు
చేసుకోరు.

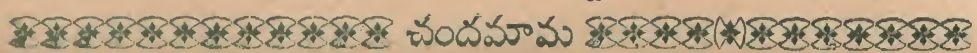

ఈయనను గురించి మిగతా
పిల్లలంతా ముందుగానే విన్నారు.
అందుచేత ఆయన మొదటిరోజు
క్లాసులోకిరాగానే అందరూ లేచి
నిలబడ్డారు. ఆయననుచూసి నేను
మేష్టరనుకోలేదు. పెద్దక్లాసుచదివే
విద్యార్థి అనుకున్నాను. అందుకని
నేను లేచి నిలబడలా. కాని మిగతా
పిల్లలంతా నిలబడటంచూచి పోసీ
గదా అని నేనుకూడా నిలబడదా
మనుకుంటున్నా.

ఇంతలోనే శృంగారం మేష్టరు
నన్నుచూసి, ‘వెధవా, బెంచి
యెక్కు!’ అని ఆజ్ఞాపించాడు.

అసలే గోపిగాడు చేసిన అవ
మానంతో నేను కుళ్లుతుంటే రెండో
అవమానం జరిగింది. మూలిగే
నక్కమీద తాటికాయ పడ్డట్టుయింది.
కొత్త క్లాసులోకి వచ్చాననేసంతోష
మంతా పోయింది. ఇట్లా అన్యాయంమీద అన్యాయం జరుగుతుంటే
నోరెత్తటానికి లేదు. నోరెత్తితే
దేహశుద్ధి జరుగుతుంది.

నన్ను బెంచియెక్కించి శృంగారం
మేష్టరు వెంటనే కుర్చీలో కూర్చో

లేదు. ఆయన జేబులోనుంచి రుసులు తీసి జాగ్రత్తగా కుర్చీ తుడిచాడు. తరవాత కుర్చీపై నేలమీద రెండు సార్లుకొట్టి, కుర్చీలోనుంచికింద ఏమైనా పడ్డాయేమోనని చూశాడు. ఆయన వెతుకున్నదేమిటో మాకందరికీ తెలుసు. నల్లులు! కుర్చీలోనుంచి రెండు మూడు నల్లులు కింద పడ్డట్టుంది. వాటిని మేష్టారు బూటుతో రాచేశారు. ఒక్కసారిగా పిల్లలంతా, “మేష్టారూ, బడి నిండా నల్లులేనండీ!” అని అరిచారు. ఈ అరుపు వినేసరికి మేష్టారుకి కోపం వచ్చింది. ‘మీరంతా బెంచీ ఎక్కండి’, అన్నారు మేష్టారు. అందరూ గోడ కట్టినట్టు బెంచీలమీద నిలబడ్డారు. నా కళ్ళిప్పుడు చల్లగా ఉన్నాయి. అందరూ కూర్చుని ఉంటే ఒక్కణ్ణి దిష్టిబొమ్మల్లే బెంచీఎక్కటం ఎంతోసిగ్గయింది. ఇప్పుడందరికీ నాగతేపట్టింది. నలుగురితో పాటు నారాయణా. నాకిప్పుడు చాలా బాగుంది.

ఇంతలో క్లాసులు చూసు కుంటూ హెడ్డు మాష్టారు మా క్లాసు పక్కగా వచ్చారు. మా క్లాసు

కేసి ఆశ్చర్యంగా చూశారు. పిల్లలందరూ బెంచీలమీద నిలబడటం కనపడింది. శృంగారం మేష్టార్ని బయటికిపిలిచి ఏదో చెప్పి హెడ్డు మేష్టారు వెళ్ళిపోయారు. శృంగారం మేష్టారు క్లాసులోకి తిరిగివచ్చి, ‘అంతా కూర్చోండి.’ అని అరిచారు. గభాలున అందరూ కిందికి దూకి బెంచీలమీద చతికిలబడ్డాము. బడి తెరిచిన కొద్దిరోజులకు ఒకనాడు మధ్యాహ్నం ఇంటికి భోజనానికి వెళ్ళి తిరిగివచ్చి, ఆరోజు చక్కగా మా అమ్మ నాకోకాసి ఇచ్చింది. అది పెట్టి బడిదగ్గర వేరు శనక్కాయలు కొందా మనుకున్నా. వేరు శనక్కాయలమ్మే అబ్బి చుట్టూ

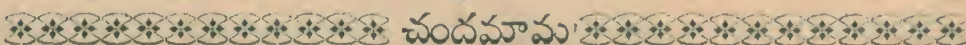

పిల్లకాయలు గుమికూడిఉన్నారు. వాళ్లను తోసుకుని వెళ్ళి కానీ వేరుశనక్కాయలు కొనుక్కున్నా. వాటిని భద్రంగా దోసిట్లో పట్టుకుని, ఒక కాయ కొరికి పప్పులు తీసి, పొట్టునలిపి, తింటూ బడిలోకి బయల్దేరా. ఇంతలోనే నాచేతి మీద ఎవరో కొట్టారు. వేరుశనక్కాయలన్నీ కిందపడిపోయాయి. ఈపనిచేసిన వెధవ ఎవడా అని చూస్తే గోపిగాడే! నాకు భలే కోపంవచ్చింది. తలంతా వేడెక్కింది. అట్లాగే నిలబడిపోయినా.

ఈలోపుగా గోపిగాడు వేరుశనకకాయలమే అబ్బిదగ్గరికివెళ్ళి తనుకూడా వేరుశనక్కాయలుకొనుక్కుని, దోసిట్లో పట్టుకుని, తిరిగి వచ్చాడు. వాడు నాదగ్గరికి రాగానే నేను చప్పున వాడి చేతిమీదకొట్టి వాడి డొక్కలో గట్టిగా పోటుపొడిచా. వాడి వేరుశనక్కాయలుకూడా నేలపాలయాయి. నేను డొక్కలో పొడిచిన పోటుకు వెల్లికిలా పడ్డాడు. గోపిగాడు మళ్ళీ లేచి నిలబడేలోపల కాలుతో వాణ్ణి నాయిష్టంవచ్చినట్టుతన్నా. గోపిగాడివంటి రోడిని నావంటి బండవెధవ ధైర్యంచేసి తన్నుతూంటే, వింతచూడటానికి బడిపిల్లలంతా చేరారు. గోపిగాడు లేవటానికి మళ్ళీ ప్రయత్నించాడు. ఈసారి వాణ్ణి

ముక్కుమీద గట్టిగా తన్నా. దాంతో వాడిముక్కు బెదిరి రక్తం కారటం మొదలుపెట్టింది. నాడారిన నేను కింద పడిపోయిన వేరుశనక్కాయలు ఏరుకోసాగా. పక్కనున్న పిల్లలుకూడా నాకు సహాయంచేసి ఏరిపెట్టారు.

గోపిగాడు హెడ్డుమేష్టారి దగ్గరికి పోయి తనముక్కు చూపించాడు. వాడి ముక్కునకారే నెత్తురుచూస్తూనే హెడ్డుమేష్టారు నన్ను ఈడ్చుకు రమ్మని పూసును పంపించారు. నేను వెళ్లేసరికి గోపివెధవ హెడ్డుమేష్టారిముందుదసరా కోతి ఆడినట్టు ఆడుతున్నాడు. నాకోసం హెడ్డుమేష్టారి చేతిలో పేంబెత్తం సిద్ధంగాఉంది. ఎప్పటిమాదిరిగా నోరు మూసుకుంటే నావీపు చిట్టిపోతుందని తెలుసుకున్నా. ధైర్యంచేసి గబగబా హెడ్డుమేష్టారితో గోపిగాడు నన్ను పెట్టిన హింసలన్నీ చెప్పాను. అప్పుడు నా కంత ధైర్యం ఎట్లావచ్చిందో చెప్పలేను. గోపిగాడు మళ్ళీ వామీద చెయ్యి చేసుకుంటే నేను వాణ్ణి ఎదుర్కొలేను. ఐతే అదృష్టవశాత్తూ కొద్దిరోజులకే గోపి గాణ్ణి బడినుంచి వెళ్లగొట్టారు. వాడిమీద చాలా నేరాలువచ్చాయి. నన్ను మాత్రం బడిపిల్లలు గొప్పగా చూడసాగారు.

పాంటి పిచిక కథ

అనగా అనగా ఒక ఊళ్లో ఒక రాజు. ఆ రాజుగారికి చాలా అందమైన మహాలు ఉంది. దాని కొక పెద్ద గోపురం. ఆ గోపురంలో ఒక పిచిక గూడుకట్టు కుంది. ఈ పిచిక చాలా పెంకి పిచిక. అంతేకాక తెగ వాగుతుంది. అంచేత అందరూ దాన్ని “తెగవాగుడు పిచిక” అంటారు.

ఒకరోజు ఈ పిచికకు గోపురం ముందు కానీ కాసు దొరికింది. అది మిలమిలా మెరుస్తున్న నాణెం. అచ్చంగా బంగారంలాగే ఉంది. పిచిక దాన్ని ముక్కుతో పట్టుకొని ముచ్చటగా తెచ్చుకుంది. అటుతిప్పి ఇటుతిప్పి “అహా! నా బంగారుకాసు” అంటూ ఉప్పొంగి పోయింది.

పట్టలేని ఆనందంతో పిచిక గెంతు లేస్తూ నాట్యంచేస్తూ ఇలా పాడింది :

తళతళా మెరిసేటి బంగారుకాసు
మిలమిలా మెరిసేటి. మేలైనకాసు
దొరికింది దొరికింది బంగారుకాసు
దారిలో దొరికింది బంగారుకాసు
మిలమిలా తళతళా మెరిసేటికాసు!

చుట్టుపక్కల ఉన్న పిచికలన్నీ ఈ పాటవిని గుంపులుగావచ్చి సంతోషంతో గెంతుతూ పాడడం మొదలుపెట్టేయి.

గోపురానికి దగ్గరగానే రాజుగారి పడకగది ఉంది. పిచికల గొడవతో రాజుగారికి నిద్రాభంగమయింది. వెంటనే పిచికవద్దనుంచి నాణెం తీసుకొమ్మని రాజుగారు మంత్రికి ఉత్తరు విచ్చారు. మంత్రి ఈ ఆజ్ఞను సేనాధి

***** చందమామ *****

పతితో చెప్పగా సేనాధిపతి తన సేవకుడితో నాణెంతిసుకురమ్మని చెప్పాడు.

సేవకుడు గోపురంవెక్కి పిచిక ముక్కునుంచి నాణాన్ని లాక్కొని సేనాధిపతికిచ్చాడు. సేనాధిపతి దాన్ని మంత్రికిస్తే మంత్రి దాన్ని రాజుగారికిచ్చాడు. రాజుగారు దాన్ని అటూ ఇటూ తిప్పిచూసి, “అబ్బే! ఇంతాచేస్తే ఇది రాగినాణెం. దీనికేనా పిచిక

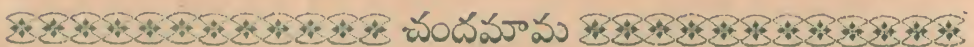
ఇంత గొడవ చేసింది” అని దాన్నొకమూల పారవేసి “ఇక పిచిక అల్లరి చెయ్య” దను కొని నిద్రపోవడానికి పడుకున్నాడు.

తెగవాగుడు పిచిక గడుసుదేగాని సేవకుడు నాణాన్ని లాక్కున్నప్పుడు ఏమీ చెయ్యలేక పోయింది. మిగిలిన పిచికలన్నీ ఏం ప్రమాదం వస్తుందో అని పారిపోయాయి. పిచిక ఒక్కతే ఉండిపోయింది.

రాజుగారు మాంచి గాఢ నిద్రలో ఉన్నారు. అంతట్లో పిచిక మళ్ళీ గెంతుతూ పాడడం మొదలు పెట్టింది.

“మావూరు రాజుకి మంచి వడ్డీమీద బంగారు కాసొకటి బదులిచ్చినాను ! బదులిచ్చినాను నా బంగారుకాసు !”

ఈపాట వినగానే, ఇదివరకు పారిపోయిన పిచికలన్నీ మళ్ళీవచ్చి ఆడుతూ పాడడం మొదలుపెట్టాయి. మళ్ళీ రాజుగారికి నిద్ర చెడి పోయింది. రాజుగారికి ఎక్కడాలేని కోపం వచ్చింది. వెంటనే పిచికను తనదగ్గరకు తీసుకు రావలసిందిగా మంత్రికి ఉత్తరువుచేశాడు. మంత్రి సేనాధిపతికి, సేనాధిపతి సేవకుడికి ఈ ఉత్తరువు అందజేశారు. సేవకుడు

చిత్తం అని వెళ్లి గోపురం ఎక్కి పిచికను పట్టుకొని సేనాధిపతి కిచ్చాడు. సేనాధిపతి ఆ పిచికను మంత్రికిస్తే మంత్రి దాన్ని రాజుగారి కిచ్చాడు.

రాజుగారు తక్షణం వంటవాడిని పిలిపించి “ఈ పిచికను తోటలో పాతిపెట్ట”మని అన్నాడు.

వంటవాడు పిచిక కాలి కొక తాడుకట్టి తీసుకుపోయి తోటమాలికిచ్చాడు. తోటమాలి దాన్ని నేలలో పాతిపెట్టాడు.

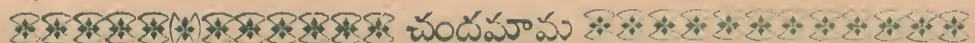
తోటమాలి వెళ్లి పోగానే రాజుగారి కుక్క తాను దాగున్న చెట్టుపక్కనుంచి బైటికివచ్చి పిచికను తవ్వి తీసింది. కుక్కనుచూసి మొదట పిచిక భయంతో వణికింది. కాని అంతట్లోనే ధైర్యం తెచ్చుకొని “కుక్కా! కుక్కా! నన్ను తినేస్తావా యేమిటి” అని అడిగింది.

“ఔను, ఇప్పుడే” అంది కుక్క.

“నా వొళ్లంతా మట్టితో నిండివుంది. నా రెక్కలు తడిసిపోయాయి. ఈ మట్టిని వదులుచుకొని నా రెక్కలు ఎండబెట్టుకోనియ్యి. అప్పుడే నువ్వు తినడానికి రుచిగా ఉంటాను” అంది పిచిక.

“సరే. వేగం ఆమట్టి తుడుచు కొని రెక్కలు ఎండబెట్టుకో” అని తొందరపెట్టింది కుక్క.

పిచిక మట్టి దులుపుకుంటున్నట్లుగా ఒక గెంతు గెంతింది. ఒళ్లంతా దులుపుకొని ఇంకో గెంతు వేసి రెక్కలువిదిల్చి ఆరబెట్టుకుంది. తర్వాత మరి కొంచెం దూరం గెంతి తుద్రుమని ఎగిరింది.

ఎగిరి ఎగిరి పిచిక రాజుగారు నిద్ర పోతున్న మందిరం దగ్గరకే వచ్చింది. దాన్ని తరుముకుంటూ, అరుచుకుంటూ అక్కడకే కుక్కకూడా వచ్చింది. కుక్క అరుపులకి రాజుగారికి మళ్ళీ నిద్రాభంగమైంది. రాజుగారు చాలా కోపంతోలేచి “కుక్కను చంపండి. కుక్కను చంపండి” అన్నారు.

ఇదివిని మంత్రి అరుస్తూ అక్కడికి వచ్చాడు. రాజుగారు కోపంతో ‘మంత్రిని చంపండి. మంత్రిని చంపండి’ అన్నారు.

అంతట అరుస్తూ పరుగెత్తుకొని ఎగిరిపోయింది :

○ * * * * * సేనాధిపతి వచ్చాడు. ‘సేనాధిపతిని చంపండి. సేనాధిపతిని చంపండి’ అన్నారు రాజుగారు.

వంటవాడు కేకలువేస్తూ వచ్చాడు. ‘వంటవాణ్ణి చంపండి. వంటవాణ్ణి చంపండి’ అన్నారు రాజుగారు.

ఇదివిని తోటమాలి అరుస్తూ పరుగెత్తుకొచ్చాడు. రాజుగారు ‘తోటమాలిని చంపండి’ అన్నారు.

ఇదంతా పిచిక ఒకమూల దాక్కుని దొంగతనంగా కనిపెడుతూనే ఉంది.

తోటమాలి కేకపెట్టగానే రాజుగారు కేకవేశారు. కుక్క మొరిగింది. మంత్రి అరిచాడు. సేనాధిపతి అరిచాడు. వంటవాడు అరిచాడు. తోటమాలి అరిచాడు. అందరూ అరిచారు.

రాజుగారు ఒళ్లుతెలియని కోపంతో ‘అందరినీ చంపండి’ అన్నారు.

ఇదంతాచూసి పిచిక ఇలాపాడుతూ

* * * * * చందమామ * * * * *

“వట్టి పిచ్చివాడు మారాజు !
 పనికిమాలినవాడు మారాజు !
 బుద్ధితక్కువవాడు మారాజు !
 ఇంకెక్కడాలేడు ఇటువంటి రాజు !

కాజేసినాడు నా జంగారుకాసు
 భూమిలోపల నన్ను పూడ్చిపెట్టేడు
 మంత్రిని చంపమని కేకలేశాడు
 సేనాపతిని చంప చప్పట్లు చరిచాడు
 వంటవాడినివట్టివధచెయ్య మన్నాడు
 తోటమాలిని చంపి పారేయమన్నాడు

వట్టిపిచ్చివాడు మారాజు
 పనికిమాలినవాడు మారాజు !
 బుద్ధితక్కువవాడు మారాజు
 ఇంకెక్కడాలేడు ఇటువంటి రాజు”

అని పాడుతూ పిచ్చిక “ఇటువంటి
 బుద్ధిలేని రాజుగారి రాజ్యంలో ఉండ
 కూడ”దని ఎగిరిపోయింది.

రాజుగారు నిష్కారణంగా కోపం
 తెచ్చుకున్నందుకు చాలా విచారించారు.
 పిచ్చికకూడా తన నోటి దురుసుతనం
 మానుకోవాలని గ్రహించింది. అప్పటి
 నుంచి పిచ్చికా సుఖంగా బదికింది. రాజు
 గారుకూడా సుఖంగా బదికారు.

న మో ప తా క !

నమోపతాక - నమోపతాక
వీరపతాక - ధీరపతాక
వీరులధీరుల - విజయపతాక !

కర్మవీరుల కదనఘామిలో
అఖిఃదేశముల కాదర్శమ్ముగ
ధర్మప్రబోధము చేయుపతాక
శాంతినిచాపే క్రాంతిపతాక

నమోపతాక నమోపతాక
వీరపతాక - ధీరపతాక
వీరులధీరుల - విజయపతాక !

సుంకర రామమోహనరావు,
గుంటూరు.

పిల్లలారా !

ఈచిత్రం ఏమిటో మీ అందరికీ తెలుసు. ఇది మన జాతీయ పతాక. గడచిన ఆగస్టు 15 తేదీన మీరంతా ఈ జాతీయపతాక పట్టుకు తిరిగారు; చొక్కాలమీదా టోపీల మీదా ధరించారు. ఆరోజున మనదేశంలో ఉన్న ప్రతి కచ్చేరీమీదా, అనేక పాపుల మీదా, ఇళ్ళమీదా, విద్యుల్లో తోరణాల మీదా అనేక కోట్ల జాతీయ పతాకాలు ఎగిరాయి. ఎందుచేతనో తెలుసా? ఆనాడు మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. అంటే ఆనాటినుంచి మనని మనమే పరిపాలించు కునే హక్కు సంపాదించాం. అందుచేతనే ఆనాడు ఈ మన జాతీయ పతాకకు మనమేకాక మన దేశంలోఉన్న ఇతర దేశాల రాయబారులూ, మన గవర్నరు బసరలు మొదలైన తెల్లదొరలూ వందనాలు చేశారు.

మనకు రాజకీయంగా స్వతంత్రంవస్తే అందరూ మన పతాకకు ఎందుకు వంద

నాలు చెయ్యాలి? ఈరెంటికి సంబంధం ఉన్నదా? ఉన్నది. ఈ పతాక మనదేశంలో ఉన్న ప్రజలందరి తరపునా రాజ్యాంగ ప్రతినిధి. అంతటా నిండిఉన్న భగవం తుడికి నమస్కారం చెయ్యాలంటే మనం దేవాలయానికి వెళ్లి అక్కడి విగ్రహానికి నమస్కారంచేస్తాం. అదేవిధంగా మన దేశంలో ఉన్నవారందరియెడలా స్నేహ భావమూ, గౌరవమూ, భక్తి చూపాలంటే మన పతాకకు వందనంచేస్తారు. అందు కనే బ్రిటిషువారు ఇక్కడ పాలిస్తూఉన్న రోజుల్లో మన నాయకులు స్వాతంత్ర్యం కోసం ఉద్యమాలు సడిపినప్పుడు మన వాళ్ళు మన పతాక ఎగరవేస్తే బ్రిటిషు అధికార్లు ఆ పతాకను తీసివేశారు. బ్రిటిషు అధికార్లు మన పతాకకు అవమానంచేసి నప్పుడు మన దేశంలో వారందరికీ అప మానం చేసినట్లయింది. అందుకనే వారు మన పతాకను అవమానించటం మనం సహించలేకపోయాం.

ఐతే మనదేశంలో అనేక రాష్ట్రాలున్నాయి. అనేక భాషలు మాట్లాడేవారున్నారు. అనేక మతాలవారున్నారు. అనేక కులాలవారున్నారు. కాని ఈ జాతీయ పతాక ఇందులో ప్రతి వెక్కడికీ ప్రతినిధి. మన ఆంధ్రులకు వేరే పతాక ఉన్నది. అది అరవవారికీ, బెంగాలీవారికీ, మరాఠీవారికీ, మరెవ్వరికీ ప్రతినిధికాదు. వెక్కతెలుగు మాట్లాడేవారిదే. కాని ఈ జాతీయ పతాక అట్లాకాదు. భారత రాజ్యాంగ పరిపాలన కిందఉన్న ప్రతి వెక్కడికీ ఈ జండా ప్రతినిధి. మనదేశంలో ఉన్నశ్రీమంతులూ, ఉద్యోగులూ, నిరుద్యోగులూ, స్త్రీలూ, పిల్లలూ, దరిద్రులూ, నిర్భాగ్యులూ, కుంటివాళ్ళూ, గుడ్డివాళ్ళూ, అనాథలూ అందరూ ఈ పతాకకిందివాళ్లే.

మీరు మీదేశంమీదా, దేశ ప్రజలమీదా దేశంలోసాగే పరిపాలనమీదా భక్తి గౌరవాలు చూపాలంటే ఈ పతాకకు భక్తి గౌరవాలు చూపండి మన పతాకకు ప్రపంచమంతటా గౌరవం సంపాదించాలంటే మన దేశంలో ఉన్న ప్రతి వెక్కడూ ఈ పతాకకు గౌరవం చూపటమేగాక దీని

గౌరవం నిలబెట్టటానికి అనుక్షణమూ ప్రయత్నించాలి. మనంచేసే ప్రతిద్రోహమూ, అన్యాయమూ ఈ పతాక యొక్క గౌరవానికి కళంకం తెస్తాయి. గడచిన యుద్ధానికి పూర్వం జర్మనీలో నాజీలు వెక పతాక ప్రతిష్ఠాపించారు. ఈ పతాకకింద హత్యలూ, దోపిడీ, మోసమూ, దౌర్జన్యమూ, ద్రోహమూ మొదలైన పనులు చేయబడ్డాయి. అందుచేత ప్రపంచంలో ఆ పతాకకు కాస్తయినా గౌరవం లేకుండా పోయింది.

ఆవిధంగానే ప్రపంచమంతటా బ్రిటిషువారి పతాక సామ్రాజ్యవాద చిహ్నంగా ఉంటూ వచ్చింది. ఆ పతాకను చూడగానే మనకు బ్రిటిషు ప్రజలలో ఉండే మంచి గుణాలూ, బ్రిటిషు పరిపాలనలో ఉండేచెడ్డగుణాలూకూడా జ్ఞాపకంవచ్చేవి.

మరెప్పడూ సాటివాళ్ళ కష్టసుఖాలు ఆలోచించి తోడ్పడండి. ఇతరుల మేలు కోరండి. ఆత్మగౌరవం కాపాడుకోండి. ఇతరుల అన్యాయాన్ని దౌర్జన్యాన్ని దైర్యంగా ఎదుర్కొనండి. ఆవిధంగా మన పతాకకు గౌరవం చేకూర్చినవారవుతారు.

నమస్కారము

మం. పా. శాస్త్రి.

గాలి వానలలోన కంపించిపోక
కొండదారుల మధ్య కుసులూడకుండ
జారు బురదలలో కూరుకోపోక
మాతాత తోలేడు మా దేశ రథము!
చకచకా చేరేము స్వారాజ్యపురము!
జేజేలు మా గాంధీజీకి వేవేలు.

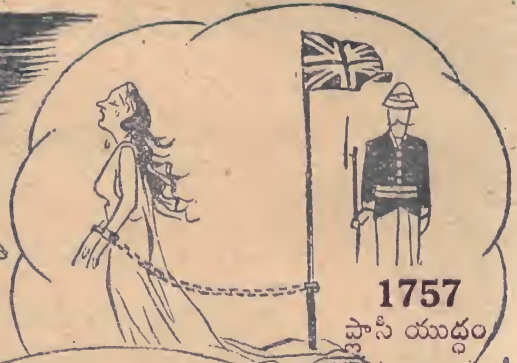
ఎడుగులో దిగుడులో ఎగదోసి దించి
పెద్ద లెందరొ మధ్య మృతిబొందినారు
వారి యాత్మలకెల్ల వాటిల్ల శాంతి
పరమేశ్వరుని గూర్చి ప్రార్థింతు మెప్పుడు.

ధర్మ చక్రము మధ్య తళతళా మెఱయ
మూడు రంగులతోడ మరిపాలు గుఱిసి
మిన్నంటి యెగిరింది మిన్నయై జెండ!

గోపాలకుల బ్రోచు గోవర్ధనముగ
మమ్మెల్ల యపుడు గాపాడు మా జెండ
స్వాతంత్ర జెండాకు సాష్టాంగ నతులు.

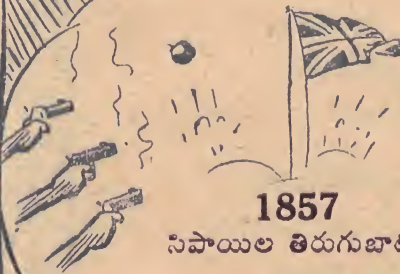

స్వాతంత్ర్య స్వప్నం

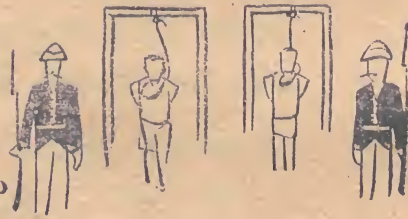
1757

ఆంధ్ర సామ్రాజ్యం

1857

సిపాయిల తిరుగుబాటు

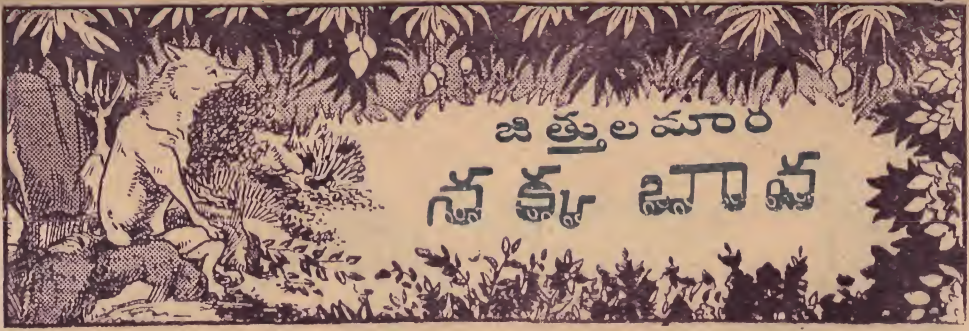

1920

సహాయ నిరాకరణ

మర్నాడు మంగలి నక్కభరతం పట్టించాలనుకున్నాడు. ఏవిధంగానైనా నక్క అంతు కనుక్కుంటే తప్ప వాడికోపం చల్లారేటట్టు కనిపించలేదు. అందుచేత మంగలి అరణ్యానికిపోయి అక్కడా, అక్కడా ఉచ్చులువేసి ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు.

పాపం నక్కబావకీసంగతి తెలీదు. ఎత్తుకొచ్చిన కోడిపెట్టను ఆరగించి నక్కబావ పొదలమాటున సుఖంగా నిద్రపోయింది. తిరిగి చీకటిపడే వేళకు లేచింది. మళ్ళీ ఆహారంకోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చివచ్చి, మంగలి వేసిన ఉచ్చులో ఒకదానిలో పడిపోయింది.

తలవని తలంపుగా మళ్ళీ నక్కబావకు ఆపద సంభవించింది. ఈ ఆపద గడిచి బయటపడటం ఎట్లాగో నక్కబావకు తోచలేదు. ఉచ్చు వదిలించుకోవటానికి నక్క జిత్తులేమీ పనికిరాలేదు.

తెల్లవారగానే మంగలి ఉచ్చులు ఒకటొకటే చూసుకుంటూ వచ్చాడు. ఆఖరుకు నక్కబావచిక్కిన ఉచ్చు కనిపించింది. మంగలిని చూడగానే నక్కబావ పైప్రాణాలు పైనే పోయాయి. ఈ ఉచ్చు పన్నింది మంగలే అయితే తనని ప్రాణంతోటి వదలడు. ఎట్లాగా భగవంతుడా, అనుకుంది నక్కబావ.

“మంగలిమామా, మంగలిమామా! నన్నుపట్టుకుంటే నీకేం వారుగుతుంది? వాళ్లువాళ్లు నామీద చెప్పిన చాడీలు విని ఇంతపని చేస్తావా?” అన్నది నక్కబావ.

“నువ్వు పచ్చిదొంగవు. నా ఆవును నీ పొట్ట బెట్టుకున్నావు. నిన్ను తాటవాలిపించి నీచర్మం ఎండెయ్యకపోతే నేను మంగలిని కాను!” అన్నాడు మంగలి.

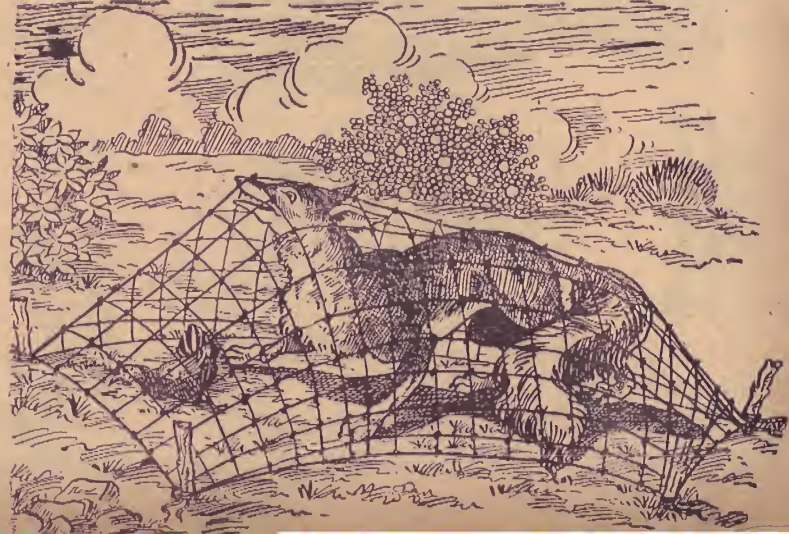

“జరిగిపోయిందేదో జరిగిపోయింది, ఇక ఎన్నటికీ నీజోలికి రాను. నన్ను వదిలెయ్యి!” అన్నది నక్కబావ.

“నీదొక్కవారి కలుచేసినాక అప్పుడు వదిలేస్తాను!” అన్నాడు మంగలి. నక్కబావను ఉచ్చు విడిపించి, ఒక గట్టి గోతంలో

○ ✱✱✱✱✱✱
వేసుకుని, దానిమూతి గట్టిగా బిగించి, గోతం భుజానవేసుకుని మంగలి ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. గోతం ఒకపక్కగా పడేసి, మంగలి పెళ్లాన్ని పిలిచి, “ఒసే, ఈ గోతాన్ని జాగ్రత్తగా చూస్తూ ఉండు. దగ్గరికి వెళ్లేవునుమా! అందులో ఉన్నదయ్యం ముక్కు పట్టుకుంటుంది” అనిచెప్పి

మద్దు కత్తి తీసుకురావటానికిమేదరవాళ్ళింటికివెళ్లాడు. గోతంలో ఏమీ ఉన్నదీ మంగలి పెళ్లానికి తెలియలేదు. కాని మొగుడు వద్ద

న్నాడని గోతం చాయలకు పోలేడు. నక్కబావ మంగలిపెళ్లాన్ని మోసం చెయ్యటానికి ఒక చక్కనిఉపాయం ఆలోచించింది.

“మంగలివొదినా, మంగలివొదినా! గోతంమూతి కాస్త గట్టిగా బిగించ పూ?” అని అడిగింది నక్కబావ.

మంగలిపెళ్లాం ఉలిక్కిపడి, “ఎవరు నువ్వు?” అని అడిగింది.

“నేను ఒక గంధర్వుణ్ణి. శాపంచేత నేను ఈలోకంలోకి వచ్చాను. మంగలి అన్నయ్య నన్నీగోతంలోపెట్టి నదిలో పడేస్తే నేను మళ్ళీ మాలోకానికి వెళ్లి పోతాను. మాలోకంలోకి వెళ్ళేవరకూ నన్నెవ్వరూ చూడరాదు. చూసినవాళ్లు అప్పరసలై పోతారు. అందుకని కొంచెం

గోతం మూతి గట్టిగా బిగించు, నీకు పుణ్యం ఉంటుంది” అన్నది నక్కబావ.

మంగలిపెళ్ళానికి అప్పరస అయి పోవాలని ఆశపట్టింది. అందుచేత గబ గబా గోతంమూతి విప్పేసింది. బతుకు దేవుడా అని నక్క గోతంలోనుంచి బయటపడి పక్కబలంకొద్దీ కాలికి బుద్ధిచెప్పి అరణ్యంలోకి వెళ్లిపోయింది.

మడ్డుకత్తిపట్టుకుని మంగలి తిరిగి వచ్చిచూస్తే, ఇంకేముంది? గోతం ఖాళీ. నక్కదారిన నక్కపోయింది. దిగులుమొహంతోపెళ్లాం కనిపించింది. మంగలి పెళ్లాన్నిపట్టుకు చావతన్నాడు. నక్కబావను హతమార్చందే నిద్రపో నని మళ్ళీ శపథం చేశాడు. నక్కబావ

కూడా మంగలి అంతు కను క్కుంటానని శపథంచేసింది. ఈమాట ఏం జరుగుతుందో తరవాత చూద్దాం.

ఆ డ పి ల్ల ల పాటలు

చిట్టి చిట్టి ముత్యాలు
చెట్టుకింద పోశారు
పుట్ట మట్టి తెచ్చారు
బొమ్మరిల్లు కట్టారు;
బొమ్మరింట్లో బిడ్డని కంటే
బిడ్డతలకి నూనెలేదు
అత్తతలకి ఆవదంలేదు
మామతలకి మడ్డేలేదు
మొగుడుతలకి మొదలేలేదు
తన తలకి తొడేలేదు

సంపాదన :

వింజమూరి వెంకటరత్నమ్మ

		1 తె	లు	2 పు	
	3 ఈ	గ		4 లి	5 పి
6 తా	త		7 క		8 బ్బ
ట		10 ప	ల	క	దు
11 క	12 ల		ము		13 నా
	14 త	15 మ		16 వే	డి
		17 ర	ణ	ము	

పజిలు జవాబు

చిక్కు మాట

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ !

నేను నాలుగు అక్షరాల నదిని

1, 4 అక్షరాలు కలిపితే సమాధిని

2, 4 ,, కలిపితే శ్రోవని

3, 4 ,, కలిపితే ఒకధాన్యాన్ని

పిల్లలూ నేనెవరు :

చాపలి మంగయ్యశర్మ, సర్నాపూరు.
(జవాబు ఈ సంచికలోనే వుంది.)

నేనెవరో కనుక్కో ???

బొడ్డుపల్లి పురుషోత్తం

మా అమ్మ పేరు పాలసముద్రం

మా అక్కయ్య లక్ష్మిదేవి

మా మేనమామ మన్మధుడు

నేను శివుని తలపై ఉండే పువ్వును

నేను దేవతలకు అహారాన్ని

నేను కలువ పువ్వులను నవ్విస్తాను

నేను నక్షత్రాలకు రాజును

నేను సూర్యుడికి స్నేహితుణ్ణి

నేనెవరో కనుక్కో ???

(జవాబు ఈ సంచికలోనే వుంది)

* తులశమ్మ'

అమ్మా బంగరు బొమ్మా
 నీదొడ్డిలోది తులశమ్మా
 నీచెవ్వుకు చేరెడు కమ్మా
 నీ కన్నదీసి మాకిమ్మా !

* చందమామ

వెండి లాంతరుబట్టి వేగవచ్చాడే,
 చల్లన్ని గాలిలో చందమామయ్య !
 బంగారు తేరుపై పరుగెత్తినాడే,
 వెన్నెల్ల జల్లంత వెలిసిపోయిందే !

* వెంకటాద్రి

కిళ్లు కిళ్లు చెప్పలూ
 జుట్టి వల్లెవాటులూ
 జంకులేని మాటలూ
 వెంకటాద్రి నీటులూ.

* అబ్బాయి

చదువంటే అబ్బాయి చండికేశాడే
బద్దెపలుసా రావె బుద్ధిచెప్పాలె!
చదువంటే పిల్లోడు సంతోషపడునే
కంసాలి రామయ్య కంటచెయ్యాలె!
పిల్లలారా రండి బళ్లొకిపోయి
చల్లని గాలిలో చదువుకొందాము
విసరు విసరూ గాలి విసరవే గాలి
మల్లెపూవులగాలి మామిద విసరు!

* చేప — ఎఱ్ఱ

వస్తావు పోతావు నాకోసమూ
వచ్చి కూర్చున్నాడు నీకోసమూ!
సగము చచ్చున్నాను నీకోసమూ
సాంతము చస్తావు నాకోసమూ!

మీకు తెలుసునా?

జిరాఫే ఎడారులలో ఉంటుంది. అక్కడ భూమిమీద గడ్డిఉండదు. కాబట్టి చెట్ల ఆకులే తిని బ్రతకాలి. అందుచేత అది తన మెడ చాపిచాపి అలా పెంచుకుంది.

పాముకు చెవులులేవు.
ఒంటిమీది పొలుసుల్తో వింటుంది.

ముత్యాల పిట్ట

ఆ దూది కొండలో
ఆ మబ్బుల బిలములో
దాగున్న చంద్రుణ్ణి
చూశావా?

✱

ఆ చందమామలో
నల్లాటి మచ్చలో
ఉన్నది ముసలవ్వ
కన్నావా?

✱

ముసలవ్వ చేతిలో
ముత్యాల పిట్టాకటి
కూ....యంచుకూసింది
విన్నావా???

కె. సభా

నవ్వితే నవరత్నాలు

అనగా అనగా వెక వూళ్లో వెక అవ్వ వుండేది. ఆ అవ్వకు యిద్దరు మనమరాళ్లు. వెకతె కూతురుబిడ్డ, రెండోది కొడుకుబిడ్డ. కూతురుబిడ్డపేరు చండి. కొడుకుబిడ్డపేరు గౌరి. గౌరిచక్కటి చుక్క. కాని అవ్వప్రాణ మంతా చండిమీదనే. గౌరి పాడఅంటేనే గిట్టేదిగాదు. పాచిపనిదగ్గరనించి ఇంటి పనులన్నీ గౌరిచేతనే చేయించేది.

వెకరోజున గౌరి భావికి నీళ్లకిపోయింది. అక్కడికి వెక దేవకన్య ముసలిదాని రూపంలో వచ్చి “అమ్మా, అమ్మా, దప్పి కగావున్నది. కాసిని నీళ్లు పోయ్యమ్మా” అని అడిగింది.

గౌరి “అలాగే పోస్తాను అవ్వా. వుండు” అని బిందె తీసుకెళ్లి అవ్వకు నీళ్లుపోసింది. ముసలిది సంతోషించి “అమ్మా, నువ్వు మంచి పిల్లవి. నీకు వెక వరం యిస్తాను. నువ్వు మాట్లాడినప్పుడల్లా మాటకు వెక్కిరిక్క మాణిక్యం రాలుతుంది. ఇక నువ్వు నవ్వావా, నవరత్నాలు రాల్తయ్యి” అని దీవించింది.

గౌరి యింటికి చేరేసరికి రోజూకంటే కొంచెం అలస్యమైంది. వాళ్ల అవ్వ తిట్టింది.

“అవ్వా, అవ్వా! నాకు భావిదగ్గర వెక ముసలిది కనపడి మంచినీళ్లు పోయ్య మన్నది. పోసి వచ్చేసరికి కొంచెం అలస్య మైంది” అన్నది గౌరి.

గౌరి యీ మాటలనట మేమిటి, నోట్లో నించి మాణిక్యాలు టపటప రాలట మేమిటి వెక్కమాటుగా జరిగాయి. అవ్వకు ఆశ్చర్యంవేసి “యిదేమిటి తల్లీ! మాణిక్యాలు పడుతున్నయ్యే నీ నోటినించి. ఇది నిజమా, కలా?” అని అడిగింది. అవ్వ గౌరిని ‘తల్లీ’ అని ముద్దుగా పిలవటం యిదే మొదటిసారి.

గౌరి భావిదగ్గర జరిగిందంతా అవ్వతో చెప్పింది.

“అరే, విచిత్రంగావుండే! అయితే మన చండినికూడా నీళ్లకు పంపాలి” అని అవ్వ చండిని పిలిచి జరిగిందంతా చెప్పి నీళ్లకు పోమ్మని నెట్టింది.

చండి బిందె, చెంబు తీసుకుని వెయ్యారంగా నూతికి వెళ్లింది. మళ్ళీ వెనకటి సూదిరిగానే ముసలిదివచ్చి దాహానికి నీళ్లు అడిగింది.

చండి కోపంతో “పో, పో, దరిద్రపు ముండా! నేను, యిక్కడికి నీకు పూరికే

నీళ్లు పొయ్యటానికి రాలేదు. మా గౌరికి యిచ్చి నట్లుగా నా కూ వొక వరంయిస్తే నీకు నీళ్లు పోస్తాను" అన్నది.

"అలాగే నమ్మా! ఆ వరమే నీకూ యిస్తాను. నాకు నీళ్ళు పొయ్యి" అన్నది ముసలిది.

చండి నీళ్ళు తెచ్చి ముసలిదాని దోసిట్లో పోసింది. చండికి నీళ్ళు పొయ్యటం చేతకాలేదు. ముసలిదాని ముఖమూ, గుడ్డలూ అన్నీ తడిపింది.

ముసలిదానికి కోపం వచ్చి "ఓ, చండి! నువ్వు మాట్లాడి నప్పుడల్లా నీ నోట్లోనించి కప్పలు పడతై. ఇక నవ్వావా, తేళ్ళూ, మండ్రగబ్బలూ, పాములూ పడతై" అని మాయమైపోయింది. పాపం, చండి యేడుపు మొహంతో యింటికి తిరిగొచ్చింది. అవ్వ ఉత్సాహంతో ఎన్నో అడిగింది; కాని వొక్కదానికి చండి జవాబు చెప్పదు! అవ్వకు కోపం వచ్చి "దున్నపాతా, ఎన్ని పెల్చినా మాట్లాడవ్. నీ నోటి రత్నాలు రాలాయనా" అని ఫెడిఫెడి-రెండుమూడు దెబ్బలేసింది. చండికి కూడా కోపం వచ్చి "ముసలి ముండా. నన్ను కొద్దావా, పైగా భావికి పంపి...." అన్నది చండి ఈమాట లనడమేమిటి; కప్పలు నోట్లో నుంచి గబగబ పడటమేమిటి, రెండూ వొక్కసారిగా జరిగినై.

"ఇదేమిటే?" అన్నది అవ్వ.

"యిదే ఆ ముసలి ముండ నాకిచ్చిన వరం" అన్నది చండి.

చండి నోటినించి కప్పలు మళ్ళీ గబగబ పడినై.

చందమామ

ముసలిదానికి దిగులు పట్టు కుంది. చండిని ఏమిచేద్దామా అని.

ఇలావుండగా, వొక రోజున ఆ దేశపు రాజుకొడుకు అవ్వ యింటి ముందుగా గుఱ్ఱంమీద పోతూ దొడ్లో అంటు తోముతున్న గౌరిని చూశాడు. ఆ పిల్లను చూడగానే అతనికి ఆమెను పెళ్లి చేసుకోవాలని బుద్ధిపుట్టింది. అతను ఎకాయకిని యింటికి తిరిగొచ్చి మంత్రిని పిలిచి, “ఫలాని పూట్లో, ఫలాని యింట్లో వొక చక్కటి పిల్ల వుంటుంది. నువ్వు పల్లకి, నగలు, గుడ్డలు తీసుకుపోయి ఆ పిల్లను తీసుకొచ్చి నాకు పెళ్లిచేయ్యి” అన్నాడు.

మంత్రి మంచి నగలు, గుడ్డలు, పల్లకి తీసుకుని అవూర్లు పోయి అప్పుతో రాజుగారి పెళ్లిసంగతిచెప్పి పిల్లని పంపమని అడిగాడు.

అవ్వకు భలే సంతోషంవేసింది. కాని దానికొక దురాలోచన పుట్టింది. గౌరికి బదులు చండిని పంపితే తనపిడ పదులుం దను కుంది. అనుకుని, రాజుగారు

చందమామ

పంపినగుడ్డలు చండికికట్టి, నగలుపెట్టి ముసుగు వేసి చండిని పల్లకి ఎక్కించింది. ఎక్కించి చండి చెవిలో “జాగ్రత్త! పెళ్లి అయిందాకా మాట్లాడమాక. ముసుగుకూడా తియ్యబోకు” అని రహస్యంగా చెప్పింది.

మంత్రి చండిని పల్లకిలో రాజుగారి దగ్గరకు తీసుకొచ్చాడు. పెళ్లి ప్రయత్నాలు జరిగినై.

చండి పెళ్లిరోజు వరకూ మాట్లాడకుండా, ముసుగు తియ్యకుండానే జరిపింది. కాని, పెళ్లిపీటలమీద కూర్చున్న తర్వాత తప్పలేదు. పురోహితుడు యేవో మంత్రాలు అనమన్నాడు. చండి మరిచిపోయి అన్నది. అనట మేమిటీ, కప్పలు నోట్లోనించి పడటమేమిటీ వొక్కమాటే జరిగినై. చండికి యిది చూచేసరికి నవ్వొచ్చింది.

ప క ప కా నవ్వంది. యింకేం, తేళ్ళూ, పాములూ, మండ్రగబ్బలు కుప్పలు కుప్పలుగా పడ్డాయి. పురోహితుడూ పెళ్లి పెద్దలూ అంతా పారిపోయారు.

రాజు కొడుక్కి కోపంవచ్చింది. పీటల మీదనుంచి లేచి ఎకాయకిని చండి అవ్వ దగ్గరకు పోయాడు. అప్పు అప్పుడు వంటింట్లో బూరెల బుట్టదగ్గర కూర్చుని మెక్కుతున్నది. అక్కడే గౌరికూడా పంట పనులు చేస్తున్నది. రాజు కొడుక్కి గౌరిని చూడగానే అశ్చర్యంవేసింది. “నువ్వు యిక్కడికెట్లా వచ్చావ్?” అని అడిగాడు గౌరిని.

“నేనుకూడా మా అవ్వకు వెక మనమ రాల్సే” అన్నది గౌరి వినయంగా. గౌరి యీమాటలనగానే నోటివెంట రత్నాలు రాలినై.

అప్పుడు రాజు కొడుక్కి అవ్వచేసిన మోసం తెలిసింది. కోపంతో మంత్రిని పిల్చి, “ఈ అవ్వను, దాని మనమరాల్సి తీసికెళ్లి బుర్ర గొరిగించి గాడిదనెక్కించి పూరిచుట్టూ మూడుమాట్లు తిప్పి ఊరి బైటికి వెళ్లగొట్టు” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఈ ఆజ్ఞ విినగానే గౌరికి ఏడుపులోకూడా నవ్వొచ్చింది. గౌరి నవ్వుటమేమిట, నవ రత్నాలు రాలటమేమిటి వెక్కసారే జరిగినై. గౌరి అవ్వను, చండిని వొదిలి పెట్టమని బ్రతిమాలింది. రాజుకొడుకు గౌరి మాటప్రకారం వాళ్లని వొదిలిపెట్టాడు. అ తర్వాత అకాశమంత పందిరీ, భూదే వంత అరుగూవేసి అంగరంగ వైభోగంగా గౌరిని పెళ్లిచేసుకున్నాడు.

గౌరి రాజుకొడుకు సూరేళ్ళు బతికి హాయిగా రాజ్యమేలారు.

***** నీడ బొమ్మలు *****

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ,

చూడరా, ఈ బొమ్మలు యెంత తమాషాగా వున్నయ్యో? వీటికి కాయితం, కలం ఏమీ అక్కర్లేదు. ఒక తెల్లని గోడ, ఒక దీపం వుంటే చాలు. ఇలాంటివి రకరకాల బొమ్మలు మీరు వేళ్ళుముడుస్తూ, చాస్తూ వెయ్యవచ్చు. ప్రయత్నించిచూడండి. మీకూ చాతవుతుంది. వచ్చేనెల “చందమామ”లో యింకా కొన్నిబొమ్మలు నేర్చుకుందురుగాని ముందివి నేర్చుకోండి.

కుందేలు

మనిషితల

ఎగురుతున్న పక్షి

ఒంటె

నీగ్రో పిల్లవాడి తల

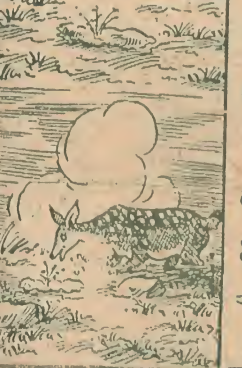
ఎనుగ

నక్క

***** చందమామ *****

తలలేని బంట్లో తు

అనగా అనగా ఒక ఊళ్ళో ఒక ఎట్టుచీమ వుంది. ఒకరోజున అది ఏట్లో స్నానానికి వెళ్ళింది. స్నానంచేస్తూ చేస్తూ పాపం కాలుజారి ఏట్లో పడిపోయింది. అది నీటిలో కొట్టుకుపోయి కొట్టుకుపోయి చివరికి వాక వంతెనకి అడ్డంపడింది. అడ్డంపడటంతో పే యిటునీరు అటు పోకుండా నిలిచిపోయింది. యాప్రమాదం తెచ్చి పెట్టిన దుర్మార్గు దెవడా అని ఆఊరివాళ్లు కత్తులూ, కతార్లూ, ఈతలూ తీసుకుని ఏటి దగ్గరికి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. వంతెన కడ్డంగా పడివున్న చీమని చూడగానే వాళ్ళకి వాళ్ళు మండిపోయింది. ఎవరికీ క్తికొద్ది వాళ్లు కత్తులతో ఈతలతో చీమక్కగార్ని చీల్చి చెండాడేరు. అప్పటికి దానిమీద కనిపించి కొంతమంది యోధులు, దానిచర్మం వాలించి వూరులేని పాటిమీద యెండేసి యెవరికీ వాళ్లు చేరుకున్నారు.

తెల్లారేసరికల్లా ఆపాటిమీద వేరులేనిగరిక మొలుచుకొచ్చింది. కాళ్లలేనిలేడి అటుపోతూ ఈ గరికని తింటానికొచ్చింది. తలలేని బంట్లోతోకడు కత్తిలేని వర తీసుకుని ఆ లేడివెంటబడ్డాడు. దోవలో వాడికి వాడితాత తద్దినం జ్ఞాపకంవచ్చింది. ఆ చుట్టుపక్కలచూస్తే వాడికి అడుగులేనికుండ కన్పించింది. అదీతీసుకుని దాంట్లో రెండు శేర్లుబియ్యం పోసి పొయ్యిపెట్టటానికి రాళ్లకోసం చూచాడు. రెండు రాళ్ళుమాత్రం కనబడ్డాయి. మూదోరాయికి బదులు తన మోకాలుబెట్టి వండాడు అన్నం. వాడి భర్మంకాలి పోసిన మూడుశేర్లలో రెండుశేర్లు

వె. మనుబ్రహ్మచార్యులు, బెజవాడ.

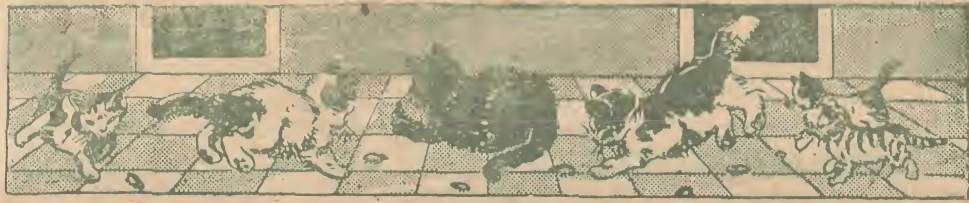

కాలిపోయినై, వొకశేరు మాడి మసిఅయింది. ఏంజేస్తాడు? ఈమసే వడ్డిద్దామనుకుని బ్రాహ్మణార్థానికి ముగ్గురు బ్రాహ్మల్ని పిలిచాడు. ఇద్దరు రామన్నారు. వొకడు అంతేచిక్కలేదు. సరే తాతతద్దినం ఇలా తగలడింది, యిక వేట ఎలావెలగబెట్టానో అనుకుంటూ లేడికోసం బయలుదేరాడు. అనుకున్నంతపసి అయింది. గరికమేసి లేడి ఎటో పోయింది! పాపం, కాళ్ళిడ్చుకుంటూ కాళీచేతుల్తో ఇంటికిచేరాడు.

మన బంబ్రోతుకి మూడు ఎకరాల పొలముంది. అందులో మూడుపుట్లు వడ్లు పండుతాయి. వాటిలో రెండుపుట్లు తాలు, ఒకపుట్టి తప్పలు. ఇక వాడు తినేదేమిటో మీరే ఆలోచించండి.

తాలుపండినా తప్పలుపండినా తాసిల్దారుకు సిస్తు చెల్లించక తప్పేదేముంది! అసీడుపండిన పంటకి మన బంబ్రోతు మూడు డబ్బులు సిస్తుకట్టాడు. అందులో రెండుడబ్బులు చెల్లలేదు; ఒకటి మారలేదు. తాసిల్దారుకి కోపంవచ్చి 'జుట్టుపట్టుకుని ఈడ్చుకురా వాణ్ణి' అని తన జమానుని పంపించాడు. జమానువచ్చి మన బంబ్రోతును పట్టుకుపోయాడు.

తాసిల్దారుగారు బంబ్రోతును మూడుగుడ్డులు వేయమని ఆర్డరిచ్చారు. కాని మనబంబ్రోతు పంటపండి, అందులో రెండుగుడ్డులు తగలలేదు, ఒకటి తప్పిపోయింది. బ్రతుకుజీవుడా అని మళ్ళీ కొంప చేరుకున్నాడు. వాడికి ప్రతి ఏటా యిలాగే జరుగుతుంటుందిట. చూశారా ఎంత అదృష్టవంతుడో!

తమాషా మాటలు

ఈ కింది మాటలు ముందునుంచి వెనక్కు, వెనకనుంచి ముందుకు చదివినా అవే మాటలవుతవి.

1. కిటికి	6. ముదము
2. గంగ	7. పులుపు
3. మడిమ	8. కులుకు
4. నటన	9. మహిమ
5. విరివి	10. టమాట

అబ్బాయిలూ : ఇలాంటి మాటలు
కొన్ని మీరూ ఆలోచించండి
హరి సత్యం, ఎర్రపాలెం

అన్నీ మానములే

ప్రశ్నలు

గాలిలో ఎగిరేది ?

ఇనాము ?

పోలిక ?

నగుబాటు ?

సందేహము ?

నర్ణయము ?

సమానము కానిది ?

గౌరవము ?

జవాబులు

విమానము

బహుమానము

ఉపమానము

అవసూనము

అనుమానము

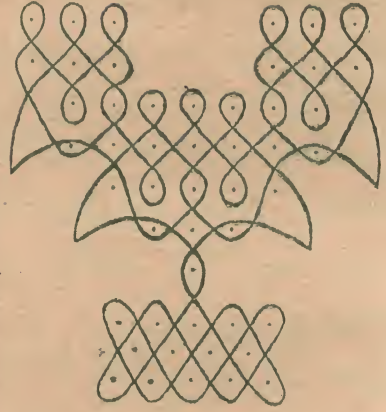
తీర్మానము

అసమానము

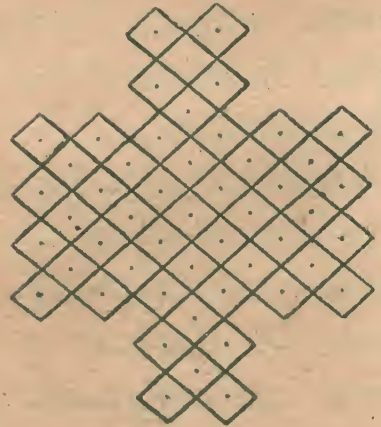
సకామానము

రచన : బూడూరి రంగాచారి, గోశిలపాలెం.

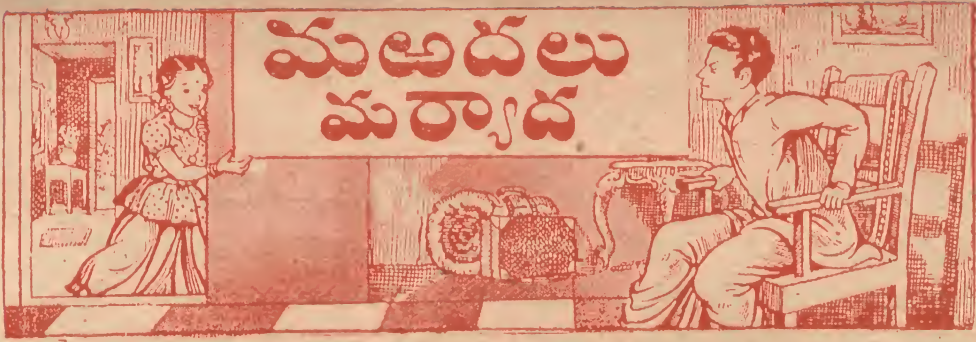
ముగ్గులు

కొడాలి బసవపూర్ణమ్మ
పెదరావురు

మామిడిపల్లి స్వరాజ్యం
పెదరావురు

మేనత్త కొమరుడా మేలైన బావా
మానాన్న అల్లుడా మంచి కుత్తాడా
పండక్కు వచ్చావు దండగేముంది
పండగెళ్లేదాక ఉండి పోవయ్యా.

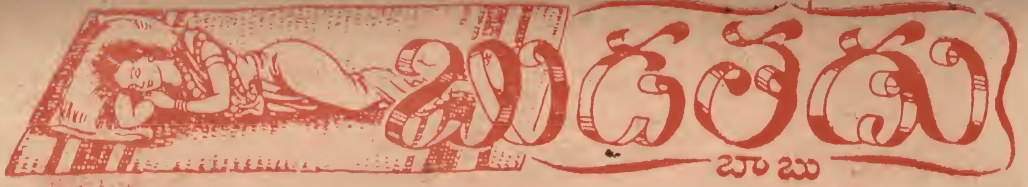
సిసలైన భోజనము చేయనూవచ్చు
పసగల తమలమూ వేయనూవచ్చు
చుట్టు జరిపించ కట్టనూవచ్చు
అక్కతో ముచ్చట్లు ఆడనూవచ్చు

పండక్కు వచ్చావు దండగేముంది
పండగెళ్లేదాక ఉండి పోవయ్యా.

చీట్ల బియ్యమ్మని సిగ్గుపడబోకు
కంప్రోలు రోజులని కంగారు పడకు
బ్లాకు మార్కెట్టుంది భయమేమిలేదు
అల్లుడి మర్యాద కడ్డేమిరాదు

పండక్కు వచ్చావు దండగేముంది
పండగెళ్లేదాక ఉండి పో బావ!

అనగనగా ఒకవూళ్లో పేర్రాసి పెద్దమ్మవుంది. ఆమెకి నలుగురు కొడుకులు. ఆనలుగురూ వేటకెళ్ళారు. వాళ్ళకి ఓ అడివిపంది కనిపించింది. వాళ్లని చూసి ఆపంది, “నన్ను చంపకండి. నేను చెప్పేమాట వినండి. ఇక్కడ నాలుగుకుంచాల వరహాలుచల్లాను. నేను నీళ్లుతాగి వచ్చేలోపల వాటిని మీరు ఎత్తితే నన్ను చంపండి. ఎత్తలేకపోతే నేను మిమ్మల్ని మింగేస్తాను” అంది. “ఓన్. ఇదెంతపని! వెళ్లిరా” అన్నారు వాళ్లు. కాని ఎత్తలేకపోయారు. ఆ పంది వాళ్ల నలుగుర్నీ మింగేసింది.

తనకొడుకులు తిరిగిరాలేదని, పేర్రాసి పెద్దమ్మ ఏడుస్తో ఓ పచ్చిమిరపకాయని పక్కలోపెట్టుకు పడుకుంది. తెల్లారే వ్పటికి ఓ బుడతడు వుట్టాడు. ఆమెకి వెంటనే బుడతడు, ‘అమ్మా, నేను వేటకెడతాను’ అన్నాడు. ‘మీ నలుగు రన్నలూ వేటకువెళ్ళి చచ్చిపోయారు. వాళ్ళని అడివిపంది మింగింది. నిన్ను మింగుతుంది! వెళ్ళవద్దని ఏడ్చింది ఆ పేర్రాసి పెద్దమ్మ. కాని బుడతడు ఆమె మాటవినక కత్తితీసుకుని అడివికి వెళ్ళాడు. అక్కడన్నల్ని మింగిన అడివి పంది కనిపించి, “నన్ను చంపకు. నేను నీళ్లుతాగి వచ్చేప్పటికి నాలుగు కుంచాల వరహాలు ఎత్తితే నన్ను చంపు” అంది. బుడతడు సరేనని దానిముందే

ని మిషంలో నాలుగుకుంచాల వరహాల్నీ ఎత్తి, పందిని మధ్యకి నరికాడు. నలుగు రన్నలూ పంది పొట్టలోంచి బైట

పడ్డారు. బుడతణ్ణిచూసి, అసహ్యపడి గొయ్యితీసి, వాణ్ణి గోతిలో కప్పెట్టారు. కప్పిపెట్టి ఇంటికెళ్లారు. “మీ తమ్ముడేడి?” అని ఏడ్చింది పెద్దమ్మ.

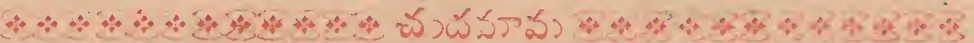
“వాడా? ఆబుడతడా మాతమ్ముడు? వాణ్ణి గొయ్యితీసి గోతిలో పాతిపెట్టేశాము” అన్నారు వాళ్లు. “అయ్యో! ఎంతపొరపాటు చేశారురా! వాడే మీ తమ్ముడు. గొయ్యితవ్వి వాణ్ణి నాకు తెచ్చిపెట్టండి” అంది వాళ్లతల్లి. సరేనని వాళ్లు అడివికివెళ్లి బుడతణ్ణితవ్వి ఇంటికి తీసుకొచ్చారు.

పేర్రాసి పెద్దమ్మ బూరెలు వొండి నలుగురు కొడుకులకిపెట్టి, బుడతడికి మాత్రం పేడబూరెలు వొండిపెట్టింది. బుడతడు నలుగురన్నలదగ్గర నాలుగు బూరెలు అడుక్కుని హాయిగా తింటూ పోయినాడు. దోవలో బూరెలోంచి ఓ శనగపప్పు కిందపడ్డది. ఆ పప్పు మొక్కుమొలవాలి అన్నాడు. మొలిచింది. చెట్టు పెరగాలి అన్నాడు. పెద్ద వృక్షమయింది. పువ్వు పుయ్యాలి, బూరెలు పండాలి అన్నాడు. పండింది. హాయిగా ఆ చెట్టునెక్కి బూరెలు తింటున్నాడు. ఆదోవన ఓ రాజుకూతురు

వెడుతోంది. బూరెల్నిచూసి ఆ అమ్మాయికి నోరూరింది. ‘నాకోబూరె పెట్టవా’ అంది రాచకన్య. “నోటితో పెడితే నోరెంగిలి, కాలుతో పెడితే కాలెంగిలి. కన్నుతో పెడితే కన్నెంగిలి. ఎట్టా పెట్టను?” అన్నాడు బుడతడు. “నీతల వెంటికతో పెట్టు” అంది ఆమె. ఆ తలవెంటికతోపాటు బుడతడుకూడా ఆమెవొళ్లొకి జారి, ఆమె గుర్రంమీద ఆమెవొళ్లొ స్వారిచేస్తూ హాయిగా వెళ్లిపోయినాడు.

బాబు చెపితే ‘చలం’ రాశాడు యీకథ.

నేటి పాపలు రేపటి హేరులు

ఈ పాపకి చందమామ కావాలి
చి॥ చావలి కామేశరీ, రాజమండ్రి

“భారత లక్ష్మి”
చి॥ కోనేరు రత్నమాల, ఏలూరు

“గెలుపు నాడే”

సర్కసు ఓటు!

తెనాలి రామలింగం

రామలింగాన్ని గోతిలో కుతికవరకు పూడ్చిపెట్టి యేనుగులచేత తొక్కించ మని రాయలవారు ఆజ్ఞాపించారని కిందటిసెల చదివారు జ్ఞాపకం వుందా!

సరే, రాయలవారి ఆజ్ఞాప్రకారం యిద్దరు సేవకులు రామలింగాన్ని పూరి బయటికితీసికెళ్లి వొక గొయ్యిత్రవ్వ అందులో కుతికవరకూ పూడ్చిపెట్టారు. ఇంకొక్కడ తప్పించుకుంటాడే అనుకుని సేవకులు రామలింగాన్ని వదిలి, యేనుగుల్ని తీసుకురావటానికి తిరిగి పూళ్ళోకొచ్చారు.

ఈలోగా వొక గూనిచాకలివాడు ఆ దారి నవస్తూ రామలింగాన్ని చూసి 'ఇదేంటి బాబయ్యా! యిలా పాతి పెట్టారు తమర్ని. ఎవరుబాబూ మీరు?' అని అడిగాడు.

మన రామలింగానికి వెంటనే వొక పుసాయం తట్టింది. "చాకలన్నా, చాక

లన్నా, చెప్పరాగాని మరి నాకో సహాయం చేసిపెట్టావా?" అని అడిగాడు.

"అలాగే బాబయ్యా, అదేదో సెల విప్పించండి" అన్నాడు చాకలి.

"ఏమీలేదు చాకలన్నా. నాకూ, నీ కున్నగూనికి రెట్టంపు గూని వుంది. ఇప్పటికి పదేళ్ళనించీ బాధపడుతున్నాను ఈ గూనితో. నాఅదృష్టంకొద్దీ వొక వారం రోజులక్రిందట నాకో సాధు కన్పించాడు. నా గూనిచూసి ఆయనకి జాలివేసింది. 'ఒక రెండురోజులపాటు కుతికలోతుగోతిలో కంఠం వరకూ పూడ్చుకుని వుండు. ఆ రెండురోజులు కళ్లుకూడా మూసుకునే వుండాలి. ఏమి జరిగినా కళ్లు తెరవకూడదు. గడువు పూర్తికాగానే నీగూనికూడా మాయమవుతుంది' అనిచెప్పాడు. సరే ఆవాళ నించీ ఈగోతిలో పాతుకుని కూర్చున్నా. యివ్వాలిత్తే గడువు తీరిపోయింది.

***** చందమామ *****

కాస్త నన్ను బయటికి లాగావంటే నా గూని వుందో పోయిందో చూసుకుంటాను" అన్నాడు రామలింగం.

"ఓన్, యిదికూడా వోపెద్ద సహాయమేనా బాబయ్యా. మీగూని పోయిందంటే నేనూ మీలాగే నాల్గరోజుల పాటు కళ్ళుమూసుకుని నా గూని పీడ కూడా వదిలించుకుంటా" అని చాకలి రామలింగాన్ని గోతిలోంచి బైటికి లాగాడు. నిజంగా గూనివున్నవాడైతేగా రామలింగం. మామూలు మనిషిలాగా తయారై బైటబడ్డాడు.

చాకలివాడిక్కూడా గూని పోగొట్టుకోవాలని ఆత్రం కలిగింది. "బాబూ! మీకు పుణ్యం వుంటుంది. నన్ను కూడా కాస్త గోతిలోంచి పూడ్చి పెట్టండి. మీరు పోయే దోవలోనే నా యిల్లు వుంది. మా యింటిదానికి ఈ కబురు కాస్త అందించి దాన్ని వచ్చి ఈమూట తీసుకెళ్ళమనండి" అని ఆత్రంగా కోరాడు చాకలివాడు రామలింగాన్ని.

"అలాగేలేవోయ్. నాబాధవంటిదేగా నీదికూడా. కాని మవ్వమాత్రం ఈ వారంరోజులూ కళ్ళ తెరవకూడదు. ఏమి ప్రమాదం జరిగినాసరే" అన్నాడు రామలింగం.

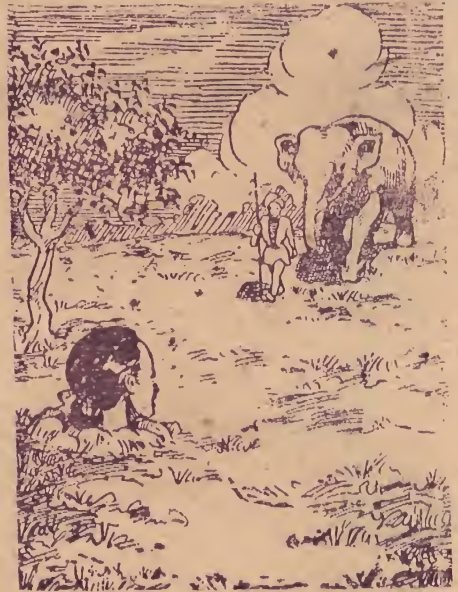
"ఏదోలేండి బాబూ, ఎలాగో అవస్థ పడతాను. ఈపాడుగూని వదిలిపోతే చాలు" అన్నాడు చాకలి.

రామలింగం చాకలివాణ్ణి గోతిలో కంఠండాకాపూడ్చి తనదారిన తాను బయలుదేరి వెళ్ళిపోయాడు. పోతూ పోతూ చాకలివాడిపెళ్లాంతో ఈసంగతి చెప్పాడు. చాకలివాడిపెళ్లాం అన్నం మూటకట్టుకుని బయలుదేరింది.

చందమామ

ఈలోపుగా, రాయలవారి సేవకులు ఏనుగులనితీసుకుని రామలింగాన్ని పూడ్చిపెట్టినచోటికి వచ్చారు. అప్పటికి కొంచెం చీకటిపడింది. గోతిలోవున్నది రామలింగమేననుకుని వాళ్ళు యేనుగులచేత తొక్కించారు. కళ్ళుతెరిస్తే గూని పోదేమోనని పాపం చాకలి అలాగే గుట్టుచప్పిడి కాకుండా పూరుకున్నాడు. ఇంకేముందీ, పచ్చడిపచ్చడి అయిపోయాడు. వచ్చినపని అయింది గదా అని రాయలవారిసేవకులు తిరిగి ఆస్థానానికి చేరుకున్నారు.

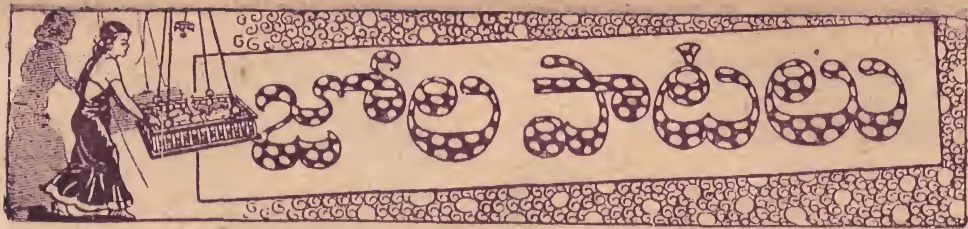
చాకలివాడిపెళ్లాం అన్నపుమూటతో వచ్చిచూస్తే యింకేముందీ. మొగుడి తలకాయ ఆనమాలుకూడా లేకుండా పచ్చడిపచ్చడై కనిపించింది. పక్కనే వాడి గుడ్డలమూటచూసి అది తన మొగుడితలకాయే అని తెలుసుకుంది. ఆ మూట నెత్తినేసుకుని లబోదీబోమంటూ రాయలవారి ఆస్థానానికి వచ్చింది.

ఈలోపుగా మన రామలింగంకూడా

ఆస్థానం చేరుకున్నాడు. జరిగిందంతా విన్నతర్వాత రాయలవారు 'బైర పిడుగా, ఎంతపని చేశావ్! నిష్కారణంగా ఏమీతెలియని చాకలివాణ్ణి నీపొట్టు బెట్టుకున్నావుగదా. ఏదోలే, అయిపోయిందేదో అయిపోయింది. నువ్వు తిరిగి కూకళ్లయెదట బడ్డావ్. అదే పదివేళ్లు అని చాకలిదానికి మనువర్తి ఏర్పాటు చేసి పంపించారు.

[తల్లి ల కు]

గోరింట పువ్వువంటి కొడుకు నెత్తుకుని
బాలింత వచ్చింది బావినీళ్లాకు
ఏ దేది బాలింత? యెంత చక్కందో!
మాచిన్ని పట్టుచీర మడమలకు పసుపు,
కళ్లదీ కాటుకా పళ్లదీ యెరుపు,
మావాడ బాలింత అబ్బాయి తల్లి.

ఏటికీ కాలువ యెంతదూరమ్ము
యెత్తి పెంచిన తల్లికెంత మోహమ్ము!
కాలువ నీళ్లన్ని కడు సంధ్రమాయె
కడలేని మోహమ్ము కన్నతల్లికి.

ఇంతంత దీపమ్ము యిల్లెల్ల వెలుగు
చుక్కల్ల చందమామ జగమెల్ల వెలుగు
గోరుంత దీపమ్ము కొండల్ల వెలుగు
గోపాల కృష్ణమ్ము మందల్ల వెలుగు
మాడంత దీపమ్ము మేడలకు వెలుగు
మారాజు అబ్బాయి మాకళ్ల వెలుగు.

సంపాదన : దీవి భానుసుతీదేవి, కోరుతాడిపర్రు

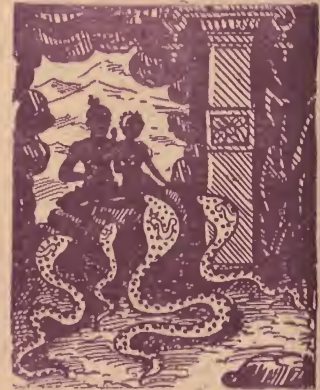
ఊచకా ఊగదే ఉయ్యాలచేరు
 పాడకా నిదరోడు పట్టి అబ్బాయి
 విశాఖపట్నాన విసిరింది గాలి
 వింజరపు రేపున్న తేలిందివాడ.
 వర్తకుడి పేరేమి వాడపేరేమి?
 వాడలోపోసినా దినుసుపేరేమి?
 వర్తకుడు అబ్బాయి వాడ నావాడ
 వాడలోపోసినా దినుసు ముత్యాలు.

ఉయ్యాలలో బాల పుగ్గుకేడుస్తే
 ఉత్తమ్మ యశోద వూచి పుగ్గొయ్యి
 పల్లకిలో బాల పాలకేడుస్తే
 చల్లనీ మామయ్య, చందమామయ్య
 పాలోసి పోవయ్య పసిబాలకీవు.

దేవుడి గుళ్లోన దేవుడాడేని
 దేవేంద్ర సభలోన జూదమాడేని
 పరమేశు గుళ్లోను పాములాడేని
 పణతి నానట్టింట బాలలాడేని.

వేలం వెట్టి కథ

ప్రదక్షణాలుచేసి, ఒక వెంట్రుకపీకి చెవులో పెట్టుకున్నాడు. ఆగాడిద కలవాళ్లు వూళ్ళోవున్న తదితరులు “యేమిటి బాబూ ఆలాచేశారు” అని అడిగారు.

ఈగాడిద “మధురనుంచి వచ్చింది. దీనికొళ్లు వసుదేవుడు పట్టుకున్నాడు. అంది చేత పుణ్యంవస్తుందని ఆలాచేశాను” అని మంత్రిఅన్నాడు. ఆమాట వినిపూరంతా ఒక్కరోక్కరే వెళ్ళటం మూడుప్రదక్షణాలుచేసి దాని వెంట్రుక, వొకటి పీకి చెవులో పెట్టుకోటం మొదలుపెట్టారు.

ఇట్లా చెయ్యటంతో ఆ గాడిద బొచ్చంతా ఊడి చావుకునిద్దం అయింది. ఈ సంగతి రాజుగారికికూడా తెలిసి మనంకూడా చూద్దామనిబయలుదేరివెళ్లి మూడు ప్రదక్షణాలుచేసి ఒక వెంట్రుక పీకినాడు.

దానితో ఆగాడిద చచ్చిపోయింది. ఆ గాడిదకలవాళ్లు, “మాబ్రతుకు ఈ గాడిద

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ! మీకు ఈ కథ తెలుసునా? పోనీ నేచెప్తావినండి. ఏం. అనగా, అనగా, ఒకపూరిలో, ఒక రాజా, మంత్రి వుండేవారు. ఆ మంత్రి పేరు సుబుద్ధి. ఒకరోజున రాజు మంత్రినిపిలిచి, “వేలం వెట్టి అంటే ఏమిటి” అని అడిగాడు.

మంత్రి ఏమిచెప్పతాడు? అందుకని రాజుగారితో “రెండు రోజులు గడువివ్వండి చూపిస్తాను” అన్నాడు. ఆ మర్నాడు పొద్దున్నే లేచి స్నానంచేసి, వీబూదిపెట్టుకుని, పూరి చివర కంచర గాడిదలు వుంటే, వకదాకి మూడు

తోనేవున్నది. మీ చేతులలో చచ్చిపోయింది. దీనిఖరీదు ఇవ్వ'' మన్నారు. అప్పుడు రాజు మంత్రినిపిలిచి, ఇదేమిటి ఇల్లావచ్చింది అని అడిగాడు. అప్పుడు మంత్రి అన్నాడుకదా! ''మీరు వేలం వెళ్ళి అంటె యేమిటని అడిగారు. దానికి నోటితో సమాధానంచెపితే మీకు నచ్చేది కాదు. అందుకని ప్రత్యక్షంగా చూపిస్తే తెలుస్తుందని ఇలా చేశాను'' అని అన్నాడు. రాజు, మంత్రితెలివికి సంతోషించాడు.

గాడిదవాళ్లకు కొంత సొమ్ము ఇచ్చి వాళ్లను పంపించేశారు.

కథ కంచికి, మనం ఇంటికి.

సాధువు కథలు

(1)

తల్లిమూపుపైన తనయుని గొంపోవ
దారి దొంగజూచి వారిజంపి
వండి కూరచేసి 'వహ్వ' యటంచును
నాపె పైటలోనె యారగించె!

(2)

పదము లెనిమిదెన్నపరగ కొమ్ములు నాల్గు
సడ్డముగ సడచు ససురగాదు
శిరము తోకలేదు జీవంబు దనరును
యిందు భావమేమి 'చందమామ'

★
వి. వి. సత్యనారాయణ రెడ్డి
కాళ్లముడునూరుపాడు

(3)

మొదలు కాయలుండు, పిదపను మ్రాశుండు
మ్రానుపైని లతలు వ్రేలుచుండు
లతలమీద వ్రేళ్లు అతిగ ప్రాకుచునుండు
యిందు భావమేమి 'చందమామ'

★
వేదాంతం అనసూయాదేవి
గుంటూరు

జవాబులు 61 వ పేజీలో చూడండి.

---

33 వ పేజీలోని "నేనెవరో కనుక్కో"
అన్నదానికి జవాబు 'చందమామ'

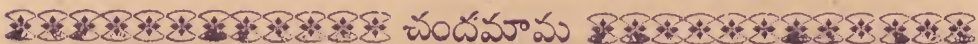
---

33 వ పేజీలోని చిక్కమాటకు జవాబు
'గోదావరి'

---

50 వ పేజీలోని 'బొమ్మలో బొమ్మ'కి జవాబు
వేటకాడు చిలక కాళ్లక్రిందనే వున్నాడు.

చందమామ

బొమ్మలో బొమ్మ

వొక చిలకా వేటకాడూ కలిసి
ఎంతో స్నేహంగా ఉంటున్నారు.
ఇందులో వేటగాడు చిలకను
వీడిపించటానికి దాక్కున్నాడు.
మీరు వాడు ఎక్కడ ఉన్నాడో
కన్నుకుని చిలకకి చెప్పండి.
లేదా జవాబుకు 55 పేజీ
చూడండి.

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంనాడు మద్రాసు ఆలిండియా రేడియోవారి
పిల్లల కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న పిన్నలు పెద్దలు.

బాబు

రాజేంద్రప్రసాద్

కాంగ్రెస్ నాయకులకు జేజేలు
కొట్టేటప్పుడు బాబు రాజేంద్ర
ప్రసాద్ పేరు మీరువినేశాంటారు.
ఆయనకథ మీకు తెలుసునా?

బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ తాత
మిశ్రీలాల్ గారు. పెదతాత చౌధురీ
లాల్ గారు. తండ్రి మహదేవ్
సహాయ్ గారు; అన్న మహేంద్ర
ప్రసాద్ గారు. జన్మస్థానం బీహార్
రుర్రోని జిరాదేయి అనే గ్రామం.

బాబు రాజేంద్రప్రసాద్ కు
చిన్నప్పటినుంచి ఒక అలవాటు
ఉండేది. ప్రొద్దుగుంకటం ఆల
స్యం, గుర్రున నిద్రపోయేవాడు.
ఒక్కొక్కప్పుడు అన్నం తిన
కుండాకూడా పండుకొనేవాడు.
తల్లి ప్రేమతో మంచంమీది
నుంచి ఎత్తుకొనివచ్చి అన్నం
పెట్టేది. ఒకప్రక్క నిద్రపోతూ
నే అన్నం తినేవాడు. ఇలా
పెందలాడే నిద్రపోయే అలవాటు
స్త్రీ డరువనిచేసే రోజులలోకూడా
పోలేదు.

మహా పురుషుల
జీవిత చరిత్ర

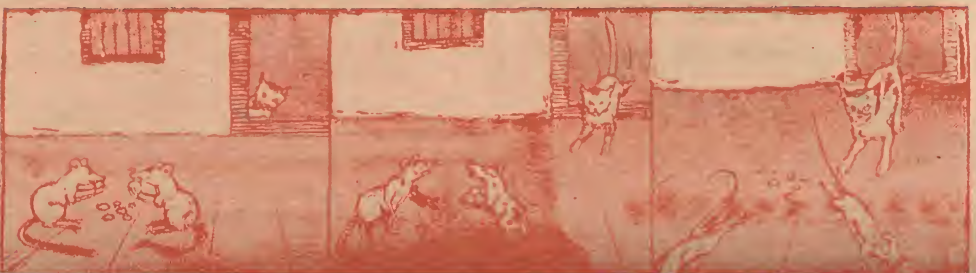
ఒకమాటు ఆయన ప్రొద్దుపోయే దాక మేలుకొందామని ప్రయత్నించాడు. రాత్రి నిద్రవస్తున్న సమయంలో పుస్తకం చేతిలోపట్టుకొని నిలబడ్డాడు. కాని నిద్ర ఆగలా. విరుచుకు కిందపడ్డాడు. పుస్తకం పోయి దూరంగా పడ్డది. తలపోయి మంచంపట్టెకు కొట్టుకొంది ఆయనకు మెలుకువరాలా. తెల్లవారుజామునలేచి చూచుకొంటే ముఖాన బొప్పికట్టిఉంది.

రాజెన్ బాబుకు విద్యాభ్యాసం ఇంటిలోనే ఆరవయేట మాల్యసాహేబ్ వద్ద జరిగింది. చిన్నప్పటినుంచి పర్షియన్ భాష శ్రద్ధాభక్తులతో చదివాడు. తరువాత హైస్కూలుచదువు ఛప్రాలో.

చిన్నప్పటినుంచి రాజెన్ బాబు కష్టపడి చదివేవాడు పైగా తెలివితేటలు కూడా ఉన్నాయి. ఉపాధ్యాయులు ఆయన తెలివితేటలకు ఆశ్చర్యపడి సంవత్సరం మొదట్లోనే చదువుతున్న తరగతినుంచి పై తరగతికి ఒక్కసారిగా పంపించారు.

మహేంద్రప్రసాద్ గారికి చిన్నప్పటినుంచి దేశమన్నా, దేశపరిశ్రమలన్నా ఎంతో అభిమానం. ఈ అభిమానం తమ్ముడైన రాజేంద్రప్రసాద్ లో కూడా నాటుకొనేటట్లు చేశాడు. అందువల్లనే ఖద్దరు ఉద్యమం బయలుదేరక పూర్వమే 1890 నుంచి కూడా రాజెన్ బాబు ఖద్దరు తప్ప మరొకటి కట్టేవాడుకాదు. స్వదేశ వస్తువులనే వాడేవాడు.

చిన్నతరగతులనుంచి కూడా రాజెన్ బాబు చదువులో తతిమ్మావిద్యార్థులకంటే మిన్నగా ఉండేవాడు. స్కూలు ఫైనల్ పరీక్షలో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయానికంతకు మొట్టమొదటివాడుగా నెగ్గాడు. రాజెన్ బాబు తరువాత ఎఫ్. ఏ., బి. ఏ. ఆనర్సు కలకత్తాలో చదివాడు. విశ్వవిద్యాలయం పరీక్షలకు ఏ విద్యార్థులు కూర్చోటానికి అర్హులో నిర్ణయించటానికి ప్రత్యేకంగా పరీక్షలు జరిగేవి. వీటినే సెలెక్షన్ పరీక్షలు అంటారు. యఫ్. ఏ. సెలెక్షన్ పరీక్షకు, ఆనర్సు సెలెక్షన్ పరీక్షకు రాజెన్ బాబు కూర్చు

న్నప్పుడు ఒకగమ్మత్తు జరిగింది.

యఫ్. ఏ. సెలెక్షన్ ఫలితాలు ప్రకటించటానికి ప్రిన్సిపాల్ స్వయంగా క్లాసుకు వచ్చాడు. తాను బాగా మార్కులు సంపాదించి మొదటివాడుగా పాసైనట్లు రాజెన్ బాబుకు తెలుసు. అందువల్ల నిబ్బరంగా కూర్చున్నాడు. ప్రిన్సిపాల్ చదివిన పేర్లలో రాజెన్ బాబు పేరు రాలేదు. రాజెన్ బాబు లేచి, “నేను పాసయ్యాను, నా పేరు రాలేదేమి?” అని అడిగాడు. ప్రిన్సిపాల్ మండి పడుతూ, “నువ్వు తప్పి ఉంటావు. అందువల్లనే నీ పేరు ఇందులో లేదు,” అన్నాడు. “కాదండీ, నేను పాసయ్యాను” అన్నాడు రాజెన్ బాబు. “మళ్ళీ మాట్లాడావంటే అయిదు రూపాయలు జరిమానా వేస్తాను” అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్. తన పేరు లేదన్న ఆందోళనతో ఆయన మళ్ళీ మాట్లాడటానికి ప్రయత్నించాడు. ప్రిన్సిపాల్ “వదిలూపాయలు నీకు జరిమానా విధించాను,” అన్నాడు. మళ్ళీ ఆయన ఏదో చెప్ప

బోయాడు. ప్రిన్సిపాల్ జరిమానాను 15 రూపాయలకు పెంచాడు. ఇలా జరిమానా పెరిగిపెరిగి 25 రూపాయలయింది. ప్రిన్సిపాల్ వెంటవచ్చిన గుమాస్తా రాజెన్ బాబును ఎరుగును. అతడు వెనకనుంచి మాట్లాడవద్దని రాజెన్ బాబుకు సైగ చేశాడు. అప్పటికి ఆయన ఊరుకొన్నాడు. తరువాత విచారిస్తే గుమాస్తా పొరపాటున రాజెన్ బాబు పేరు వదిలిపెట్టాడని తేలింది.

ఆయన కేవలం చదువుతోనే కూర్చోలేదు. బెంగాల్ విభజన ప్రతికూల ఉద్యమంలో పాల్గొన్నాడు. 1906 లో బీహార్ రాష్ట్రీయ విద్యార్థిసంఘాన్ని నెలకొల్పాడు. ఆ సంవత్సరంలోనే కలకత్తా అఖిలభారత సమావేశసందర్భంలో వాలంటీరుగా పనిచేశాడు.

తరువాత అయిదు సంవత్సరాలకే, అంటే 1911 లో కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ సభ్యుడయ్యాడు. ఆనాటినుంచి నేటివరకూ ఆ సభ్యత్వం ఆయనకు వస్తూనే ఉన్నది.

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ :

మీరు పెద్దవాళ్ళనహాయం లేకుండా సొంతంగా ఆలోచించి ఈ పజిలు పూర్తి చేయాలి సుమా. అలా పూర్తిచేసి 33 పేజీలో ఉన్న జవాబుతో సరిచూసుకోండి. ఒక్క తప్పుకూడా లేకపోతే మీకు పది మార్కులు. ఒక తప్పుంటే ఆరు మార్కులు. రెండు తప్పులుంటే నాలుగు మార్కులు. మూడు తప్పులుంటే రెండుమార్కులు. నాలుగుగాని అంతకుమించిగాని తప్పులుంటే మాత్రం బండిసున్నా వచ్చినట్లే.

పోతే, దీన్ని పూర్తిచేసేపద్ధతి మీకు తెలుసునా? 1 నెంబరు అడ్డంలో మూడు అక్షరాలు వుండాలి. ఆధారములలో “ఒకరంగు” అని వుండా, దానికి మూడు అక్షరాల మాట ఏమైయుండాలి అని ఆలోచించాలి. అప్పుడు “తెలుపు” వస్తుంది. అక్కడ “తెలుపు” ఉంచండి.

అలాగే 1 నెంబరు నిలువు రెండు అక్షరాలు వుండాలి, దానిని వెతకటానికి “ఒకజాతిలో భాగం” ఏదా అని చూడాలి. దాని మొదటి అక్షరం “తె”-యిది ఏమబ్బా అని ఆలోచిస్తే “తెగ” గుర్తుకు వస్తుంది. అట్లాగే తతిమ్మా గళ్లా పూర్తిచేసి మీమార్కులు నాకుచెప్పండి.

చందమామ

ఆ ధా ర ము లు

అ డ్డ ము :

1. ఒక రంగు.
3. తీపివస్తువులపై వ్రాలును.
4. అక్షరముల వ్రాత.
6. తండ్రి తండ్రి.
8. అట్ట (తలక్రిందుగా)
10. దీనిపై వ్రాయవచ్చును.
11. నిద్రలో వచ్చునది.
13. ఒక పాము.
14. మీయొక్క
16. ఉష్ణత.
17. యుద్ధము.

ని లు వు :

1. జాతిలో ఒక భాగం.
2. క్రూరజంతువు.
3. ఒక చెట్టు.
5. పక్షి.
6. ఒక రాక్షసి.
7. దీనితో వ్రాయవచ్చును.
9. పండ్రెండు అంగుళములు.
12. తీగ. [చూచును.
13. జ్వరమువచ్చినప్పుడు వైద్యుడు
15. యంత్రము.
16. ఒక చెట్టు.

55-వ పేజీలోని పొడుపు కథలకు జవాబు

1. అరటిపువ్వు; 2. ఎండ్రకాయ; 3. వీణ

చందమామ

పోటీవ్యాసం

ఈ నెల చందమామ పోటీ వ్యాసాలలో మొదటిబహుమతి 'ఆరాత్రి' అనే కల్పనాకథకు ఇచ్చాము. దీనిని వ్రాసింది, యక. జయ, రామారావు పేట, కాకినాడ.

ఈ కథ అక్టోబరు చందమామలో ప్రకటిస్తాము. రెండు, మూడు బహుమతులు నిర్ణయంకూడా వచ్చేసంచి కలో ప్రకటిస్తాము.

సంచాలకుడు

చందమామ

స్వీకారము

బాల

మితాయి సంచిక వెల 1-0-0

బాల మూడో జన్మదినసంచిక రంగు రంగుల బొమ్మలతో మంచి మంచి రచనలతో అందంగా వెలువడింది. ప్రతి పిల్లవాడూ చదువదగింది.

దొరుకుకోరు :

3, తంబుచెట్టిపేది, మద్రాసు.

ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్

ఇస్టారెస్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి.

[1913 లో స్థాపితం]

ప్రధాన కార్యాలయం :

‘ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ ట్రాడింగ్’, పోర్ట్, బొంబాయి.

33 సంవత్సరాలుగా రేకపేవచేస్తూ తాటియొస్తురి పెంపొందిస్తూ ఉన్న ప్రముఖ భారతీయ శీమాసంస్థ.

అధికంగా సుస్థిరమై, పాంపీదార్లతోనూ, ఏజంట్లతోనూ వ్యవహరించుటలో సంస్కారానికి పేరెన్నికగన్న సంస్థ.

1944 లో జరిపిన అడనపువ్వాపారం కోటిరూపాయలు మించింది. చదుకై నటువంటిప్పి, పలుకుబడి కలిగినటువంటిప్పి వ్యక్తులు ఏజన్సీలకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవచ్చును.

శ్రీ జె. యస్. రెడ్డి వివరాంతు: శ్రీ ఎ. వెంకటరెడ్డి
(రాంచి నెక్రటరీ, ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ ఏజన్సీస్.

377. ఎస్. ఎస్. నే. డ. ★ మోదుకూరు, వయా-పొన్నూర్.
మద్రాసు. గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, ఆర్గనైజింగ్ నెక్రటరీ, బెజవాడ.

మన్నికకర.

అందానికి.

ఇండియా సర్వీసు లిమిటెడ్

నెల్లూరు - కాళహస్తి - మద్రాసు

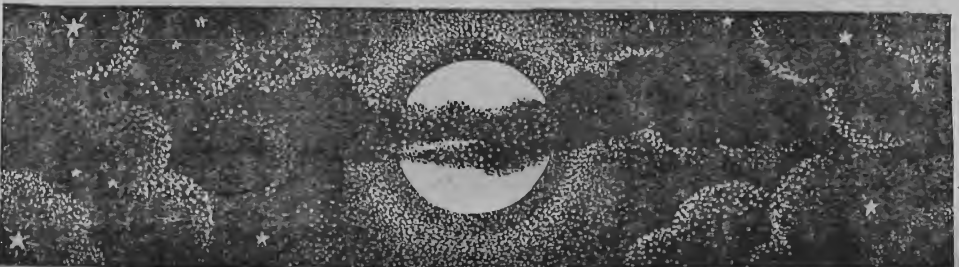
చందమామకు ప్రతి ఊళ్లో ఏజంట్లు కావాలి

- ★ భావిభారతం నేటి పిల్లలమీద ఆధారపడి ఉంది. వారి విజ్ఞానంమీదనే వారి సాహస త్యాగాలమీదనే భారతభవిష్యత్తు నిర్ణయింపబడుతుంది కాబట్టి పిల్లలను విజ్ఞానవంతులను సాహసులను, త్యాగులను చేయవలసినభారం పెద్దలమీదా ప్రభుత్వముమీదా ఉన్నది.
- ★ అందుచేతనే బడిలేని ఊరులేదు. పిల్లలులేని బడిలేదు. చందమామ కోరని పిల్లవాడు లేడు.
- ★ చందమామ పిల్లల పత్రిక. చందమామ చదివిన పిల్లవాడివిషయమై ప్రభుత్వంగాని, తలిదండ్రులుగాని ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకో నవసరంలేదు. అది చందమామే తీసుకుంటుంది.
- ★ అయితే చందమామను పిల్లలకు ప్రతిగ్రామంలో అందించే పరోపకారి ఒకరు కావాలి. వారు ఈ పరోపకారంకోసం ఎక్కువ సమయం వృధాపరచ నక్కరలేదు, డబ్బు దండుగ పడ నవసరంలేదు, ఇంటిపద్ద కూర్చుండి నెలకు 10, 12 కాఫీలు అమ్మి కొద్ది లాభంతో ఈ విద్యాదానం చేయవచ్చును. కాబట్టి ప్రతివారు ఈ పరోపకారం చేయండి.

చందమామకు ప్రతి ఊళ్లో ఏజంట్లు కావాలి

వివరాలకు వ్రాయండి.

మే నేజరు: చందమామ
87, ఆచారప్పన్ పీఠి జి. టి. మద్రాసు, 1.

యువ

యువకుల మాస పత్రిక

ఇందులో బి. యే; ఇంటరు; స్కూలు ఫైనలు 'చదువు విద్యార్థుల రచనలు ప్రకటిస్తాము.
ఈ విషయంలో తమతమ రచనలు పంపి తోడ్పడమని ప్రతి విద్యార్థిని కోరుతున్నాము.
ఇవికాక బి.యే; ఇంటరు, స్కూలు ఫైనలు కోడ్సుకు సంబంధించిన వ్యాసాలు, ఉంటాయి.

అధ్యాపకుల సహకారం అర్థిస్తున్నాము.

సంవత్సరం చందా రు. 5-0-0   విడి ప్రతి 0-6-0

సంచిక సెప్టెంబరు ఆఖరులో వెలువడుతుంది.

యువ కార్యాలయం

37, ఆచారప్పన్ వీధి, జి.టి. మద్రాసు 1.

ఆంధ్రజ్యోతి

(ప్రఖ్యాత మాస పత్రిక)

ఆరంభంనుండి ఆంధ్రజ్యోతి ఆంధ్రులకు నిస్వార్థమైన సేవచేసి
విజ్ఞాన వినోదాలను వెదజల్లటంలో సాటిలేని పత్రికగా ఖ్యాతి గన్నది.

స్వతంత్ర భారతంలోకూడా ఈ ఖ్యాతి నిలబెట్టుకొనడానికి
“ఆంధ్రజ్యోతి” శక్తివంచన లేకుండా పాటు పడగలదు.

సంవత్సరచందా రు. 5-8-0.   విడికాపీ రు. 0-6-0.

ఆంధ్రజ్యోతి, 37, ఆచారప్పన్ వీధి, మద్రాసు 1.

Chandamama Sept. '47

Photo by N. Bhaskar

“నా కూ తెలుసులే .....!”

జాతీయపతాకకు హాహనేవారి జ్యోహారులు